

Západočeská univerzita v Plzni
Právnická fakulta



Bakalářská práce

**Začleňování vietnamské komunity do většinové
společnosti v Plzeňském kraji**

Autor: Nikola Tranová

Vedoucí práce: Ing. Vojtěch Kouba, Ph.D.

Plzeň 2021

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Nikola TRANOVÁ
Osobní číslo:	R18B0148P
Studijní program:	B6804 Právní specializace
Studijní obor:	Veřejná správa
Téma práce:	Začleňování vietnamské komunity do většinové společnosti v Plzeňském kraji
Zadávací katedra:	Katedra veřejné správy

Zásady pro vypracování

I. Teoretická část

1. Základní pojmy

- 1.1. Národnostní menšina
- 1.2. Etnická menšina
- 1.3. Migrace
- 1.4. Sociální integrace

2. Historie migrace občanů Vietnamu do České republiky

- 2.1. Počátek spolupráce ČR a Vietnamské socialistické republiky
- 2.2. Vietnamci v ČR po roce 1989
- 2.3. Současnost vietnamské komunity v ČR

3. Kulturní, náboženské a jiné zvyky Vietnamců

4. Život a integrace vietnamské menšiny v České republice

- 4.1. Vietnamské děti v českých školách
- 4.2. Vietnamská média
 - 4.2.1. Tisk a internet
 - 4.2.2. Televize a rádio

4.3. Vietnamské spolky

4.4. Pozitivní faktory ovlivňující integraci

4.5. Bariéry integrace

5. Vietnamská rodina v České republice

- 5.1. Vietnamská rodina
- 5.2. Smíšená rodina
- 5.3. Banánové děti

II. Praktická část

6. Úvod do praktické části

7. Výzkumná metoda a sběr dat

8. Vyhodnocení výzkumu

9. Závěr – shrnutí výsledků

Rozsah bakalářské práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:
viz zvláštní seznam

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Vojtěch Kouba, Ph.D.**
Katedra veřejné správy

Datum zadání bakalářské práce: **29. března 2020**
Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2021**

JUDr. Petra HRUBÁ SMRŽOVÁ, Ph.D. (v.z.)



JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan



JUDr. Tomáš Louda, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 25. srpna 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a všechny použité prameny jsem uvedla v seznamu použitých zdrojů.

V Plzni dne 31. 3. 2021

.....
Nikola Tranová

Poděkování

Ráda bych poděkovala v první řadě vedoucímu mé bakalářské práce Ing. Vojtěchu Koubovi, PhD. za jeho odborné vedení, podnětné připomínky, trpělivost a především ochotu, kterou této práci věnoval.

Velké poděkování patří také lidem, kteří se zúčastnili mé praktické části a poskytli tak cenné informace potřebné k dokončení této práce.

V neposlední řadě bych chtěla své poděkování věnovat i rodině, která mě po celou dobu studia neúnavně podporovala a motivovala.

Nikola Tranová

Obsah

Úvod	8
1. Základní pojmy.....	10
1.1. Národnostní menšina.....	10
1.2. Etnická menšina	11
1.3. Migrace	12
1.4. Sociální integrace	13
2. Historie migrace občanů Vietnamu do České republiky	15
2.1. Počátek spolupráce ČR a Vietnamské socialistické republiky.....	15
2.2. Vietnamci v ČR po roce 1989.....	17
2.3. Současnost vietnamské komunity v ČR.....	18
3. Kulturní, náboženské a jiné zvyky Vietnamců	23
4. Integrace vietnamské menšiny v České republice	29
4.1. Vietnamské děti na českých školách.....	31
4.2. Vietnamská média.....	33
4.2.1. Tisk a internet.....	33
4.2.2. Televize a rádio	34
4.3. Vietnamské spolky	35
4.4. Bariéry integrace	36
4.5. Pozitivní faktory ovlivňující integraci.....	38
5. Vietnamská rodina v České republice	40
5.1. Vietnamská rodina	40
5.2. Smíšená rodina	43
5.3. Banánové děti.....	45
6. Cíl výzkumu a metoda sběru dat	47
7. Vyhodnocení výzkumu	49
7.1. Jak to vidí starší generace	49
7.2. Jak to vidí mladší generace	50
7.3. Shrnutí výsledků	53
Závěr	55
Resumé.....	57
Seznam zkratk	64
Seznam obrázků, tabulek a grafů.....	65
Seznam příloh.....	66

Úvod

Pro svou bakalářskou práci jsem se rozhodla zvolit téma integrace vietnamské komunity do většinové společnosti. Důvodem není jen jeho aktuálnost, ale pro mě osobně je také velice zajímavé a důležité. Sama pocházím ze smíšené česko-vietnamské rodiny a denně tak přicházím do kontaktu s Vietnamci i jejich kulturou. I když vlastně ve vietnamské komunitě napůl žiji, stále mě mnoho informací překvapuje. Především ty, které poukazují na to, jak rozdílný je život ve Vietnamu a České republice. Stále více vietnamských občanů přijíždí do naší země s vidinou rychlého výdělků a zajištění lepšího života pro sebe i svou rodinu. Původním plánem sice bylo zde krátkodobě žít, pracovat a následně se vrátit za blízkými do Vietnamu, nicméně z jednoho roku se často stalo pět a někteří Vietnamci se tady začali dlouhodobě usazovat. Dnes tvoří třetí nejpočetnější skupinu cizinců nacházející se na našem území hned po Slovácích a Ukrajincích.

S rostoucím počtem vietnamských imigrantů vyplouvalo na povrch i mnoho otázek související s integrací. Ve své bakalářské práci se zaměřuji právě na tyto otázky, a především pak na rozdíly mezi starší a mladší generací v oblasti začlenění do většinové společnosti.

Z vlastní zkušenosti vím, že není pro některé z nich vůbec lehké se životu v Česku přizpůsobit. Nejenže čelí velkému kulturnímu šoku a jazykové bariéře, ale někdy i nepochopení a odtažitému postoji české veřejnosti. Z tohoto důvodu jsem se zamyslela nad otázkou, jaké jsou hlavní rozdíly v začlenění první vlny Vietnamců žijících v České republice více než 20 let a vietnamských dětí narozených a žijících po celý život v ČR. Cílem práce není jen přiblížit život Vietnamců na tomto území, ale i prozkoumat tuto problematiku přímo očima vietnamské komunity.

V teoretické části jsem se v první řadě zaměřila na vysvětlení pojmů, které se často pojí s problematikou integrace cizinců. Druhá kapitola pojednává o dlouholeté historii česko-vietnamských vztahů a jejich zásadních milnicích. Třetí kapitola se zabývá tradičními zvyky Vietnamců, které běžně dodržují ve Vietnamu. Několik z nich zůstává součástí života Vietnamců i v České republice, přestože mnohdy jen v oslabené podobě. Ve čtvrté kapitole jsem se snažila přiblížit problematiku integrace vietnamské komunity. Podívala jsem se na to, jak ji ovlivňuje návštěva vietnamských dětí v českých školách, vietnamská média či krajanské spolky. Poslední dvě podkapitoly tohoto oddílu se věnují dalším kladným a záporným faktorům ovlivňující proces začleňování. Pátá a také poslední kapitola teoretické části se věnuje především životu vietnamských a česko-vietnamských rodin na našem území, jako i na vietnamské děti narozené v ČR.

V empirické části jsem pak zkoumala odpovědi na otázku, zda se starší generace Vietnamců začlenila do většinové společnosti stejnou mírou jako ta mladší. Hledala jsem rozdíly, ve kterých aspektech se mladší generaci podařilo lépe integrovat a kde se objevují největší rozluky v názorech dotazovaných.

I. Teoretická část

1. Základní pojmy

V první kapitole jsem se zaměřila na definici některých základních pojmů, které lze v souvislosti s vietnamskou komunitou žijící na území České republiky zaslechnout. Jejich vysvětlení může také přispět k lepšímu pochopení následujících kapitol.

1.1. Národnostní menšina

Pojem národnostní menšina je v České republice definován legislativou, resp. zákonem č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin. Druhý paragraf tohoto zákona nevymezuje jen vybrané etnické menšiny uznané jako národnostní, ale i podmínky vzniku nároku na různé výhody. Podle české právní úpravy vnímáme termín národnostní menšina jako „*společenství občanů České republiky žijících na území současné České republiky, kteří se odlišují od ostatních občanů zpravidla společným etnickým původem, jazykem, kulturou a tradicemi, tvoří početní menšinu obyvatelstva a zároveň projevují vůli být považováni za národnostní menšinu za účelem společného úsilí o zachování a rozvoj vlastní svébytnosti, jazyka a kultury a zároveň za účelem vyjádření a ochrany zájmů jejich společenství, které se historicky utvořilo.*“ Příslušníkem takové národnostní menšiny je pak občan ČR, který se hlásí k jiné než české národnosti a projevuje zájem stát se součástí menšiny jiné národnosti.¹ Jedná se tedy o svobodnou volbu, kterou dále zajišťuje i Listina základních práv a svobod ve svém článku 2 odstavci 3.²

Občanům ČR, kteří se přihlásí k jiné než české národnosti, zaručuje menšinový zákon tzv. národnostní práva. Jednotlivě jsou vymezena v hlavě druhé zákona č. 273/2001 Sb. Zvláštní předpisy dále stanoví práva cizinců, tj. osob s povolením k dlouhodobému či trvalému pobytu v ČR.³

Podle českého sociologa Ivana Gabala může být tento pojem definován i jako „*skupina obyvatelstva, která jako celek nepřijímá za svou ‚národnostní identitu‘ státu, v němž žije.*“ Přesnější vymezení už představuje určitý problém. Tímto výrazem se totiž obecně označuje široké spektrum skupin. Může se jednat o „teritoriální menšiny“ jako jsou např. Maďaři na Slovensku nebo o vrstvu společnosti jakou tvořili např. Židé v období 2. světové války. V mnoha státech vznikají menšiny na základě náboženských, jazykových či kulturních důvodů. Důležitý aspekt představuje především uvědomění si vztahu dané skupiny k okolním státům, jakožto i to, z čeho svou identitu odvozují.

¹ Zákon č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin

² Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

³ Zákon č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin

Konkrétnější vymezení tohoto pojmu není zcela jednoduché a dokazuje to i snaha o vytvoření jednotné terminologie Organizací spojených národů. Například v roce 1950 zněla definice takto: „*Menšina zahrnuje pouze ty nedominantní skupiny populace, které mají a chtějí si zachovat stálou etnickou, náboženskou a jazykovou tradici nebo charakteristiky zřetelně odlišné od ostatních částí populace. Členové takovéto menšiny musí být loajální ke státu, jehož jsou součástí.*“⁴ Skoro o 30 let později ji lidé chápali jako: „*Početně menší skupinu obyvatel státu v nedominantní pozici – jejíž členové mají příslušnost státu – disponuje etnickými, náboženskými a jazykovými charakteristikami, odlišujícími se od zbytku populace a vykazují, byť jen implicitně, vědomí solidarity zaměřené na ochranu vlastní kultury, tradice, náboženství nebo jazyka.*“⁵

Ve výsledku tedy neexistuje jednotná a přesná definice, která by se univerzálně užívala po celém světě. Ze zdánlivě jednoduchého pojmu se najednou stává termín nejasný, složitý a z toho důvodu i otevřený k další interpretaci.⁶

Lze považovat Vietnamce za národnostní menšinu?

Dlouho dobu nebyla tato entita uznávána jako národnostní menšina. Podle zprávy Rady vlády pro národnostní menšiny z roku 2012 usoudilo ministerstvo vnitra, že příslušníci vietnamské komunity nespĺňují zákonné požadavky pro vytvoření menšiny. Bránila tomu hlavně podmínka občanství a předpoklad historické spojitosti s daným územím.⁷ Snahy o uznání této menšiny sahaly až do roku 2007. Teprve 3. července 2013 však došlo k oficiálnímu začlenění zástupce vietnamské komunity do Rady pro národnostní menšiny⁸, a tím i k formálnímu uznání vietnamské menšiny.⁹

1.2. Etnická menšina

Etnikum neboli etnická menšina, představuje skupinu lidí, která se vyznačuje svou etnicitou, tj. shodnými kulturními, rasovými, jazykovými, teritoriálními a historickými aspekty. Etnická příslušnost je pak dána sounáležitostí jednotlivce s etnickým společenstvím,

⁴ GABAL, Ivan. *Etnické menšiny ve střední Evropě: konflikt nebo integrace*. Praha: G plus G, 1999. ISBN 80-861-0323-4. – str. 26

⁵ Tamtéž – str. 26

⁶ Tamtéž – str. 25-26

⁷ Vietnamci v ČR jako národnostní menšina. *Migraceonline: Portál pro kritickou diskuzi o migraci* [online]. 2013 [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/vietnamci-v-cr-jako-narodnostni-mensina-poznamka-k-otazce-uznavani-mensin>

⁸ Členem Rady byl vládním usnesením usnesením č. 530 jmenován představitelem vietnamské komunity RNDr. Huu Uyen Phama, CSc.

⁹ Vietnamská národnostní menšina. *Vláda České republiky* [online]. 2013 [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/mensiny/vietnamska-mensina-108870/>

a to právě na základě některých již zmíněných objektivních (teritorium, jazyk, historie aj.) a subjektivních (zvyky, hodnoty, postoje) komponentů.

Od menšiny národnostní se liší především v tom, že zahrnuje všechny obyvatele dané země, kteří nepatří do kategorie národů žijících na vlastním území. Etnické menšiny se tak vyznačují absencí vlastního teritoria jakožto i nulovým vztahem ke státu, ve kterém se zrovna nacházejí.¹⁰

1.3. Migrace

Migrace byla pravděpodobně odjakživa součástí života lidstva. Již v minulosti docházelo k přemísťování tlup či odchodu lidí z vesnic do měst. V dnešní době patří tato možnost k základním lidským svobodám.¹¹

Na samotný pojem migrace lze pohlížet hned z několika úhlů, a proto stále neexistuje jednotně užívaná definice. Podle Mezinárodní organizace pro migraci je migrantem každá osoba, která se přesouvá mimo svou zemi původu.¹² Organizace spojených národů označuje za migranta člověka, jenž pobývá v zahraničí minimálně na dobu jednoho roku. Další definice uvádí, že se jedná o stěhování v rámci státu, popřípadě pobyt v zahraničí na dobu delší než šest měsíců.¹³ Ve všech těchto případech přitom nezáleží na důvodu ani účelu této cesty. Většinou se migrace pojí s dlouhodobějším charakterem pobytu a vidinou lepšího života. Převážně se pak uvádí důvody politické, environmentální, pracovní, studijní či rodinné.

V unijním kontextu chápeme migraci jako vztah mezi státy Evropské unie a přicházejícími státními příslušníky třetích zemí. Členské státy v tomto případě postupují v souladu se společnou vízovou, azylovou a přistěhovaleckou politikou.¹⁴

U migrace primárně rozlišujeme termín emigrace a imigrace. Emigrací rozumíme dlouhodobější dobrovolné či nedobrovolné opuštění původního území většinou z ekonomických či politických důvodů. Z pohledu země, do které migranti přicházejí, se tento proces naopak nazývá imigrace.¹⁵

¹⁰ PRŮCHA, Jan. *Multikulturní výchova: teorie - praxe - výzkum*. Praha: ISV, 2001. Pedagogika (ISV). ISBN 80-858-6672-2. – str. 18, 25

¹¹ *Migrace* [online]. Praha: Asociace pro mezinárodní otázky, 2009 [cit. 2021-03-22]. Dostupné z: <https://www.amo.cz/wp-content/uploads/2016/01/PSS-Migrace-CSD1.pdf> - str. 2

¹² *Migrace, azyl a uprchlictví v EU* [online]. Praha: Kancelář Poslanecké sněmovny, 2015 [cit. 2021-03-22]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=27148> – str. 7

¹³ *Migrace. Encyklopedie migrace* [online]. [cit. 2021-03-22]. Dostupné z: <https://www.encyclopediaofmigration.org/migrace/>

¹⁴ *Migrace, azyl a uprchlictví v EU* [online]. Praha: Kancelář Poslanecké sněmovny, 2015 [cit. 2021-03-22]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=27148> – str. 7

¹⁵ JANDOUREK, Jan. *Sociologický slovník*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-269-0. – str. 72

Důležité je také rozlišit migraci vnitřní a mezinárodní. Vnitřní migrace spočívá ve změně trvalého pobytu za hranice určité administrativní jednotky, např. obce. Na druhé straně, mezinárodní migrace se týká změny pobytu za hranice rodného státu, a to alespoň na dobu jednoho roku (limitní hranice stanovená OSN).¹⁶

Dále ji lze rozdělit například na nucenou a dobrovolnou, legální a nelegální, ekonomickou a politickou. Často se ale tyto kategorie překrývají. Nucená migrace z politických důvodů může souviset i s velmi nepříznivými environmentálními nebo ekonomickými podmínkami. Z tohoto důvodu není vždy lehké zařadit migranty do přesné skupiny a jednoznačně tak označit příčinu emigrace z původní země.¹⁷

1.4. Sociální integrace

V odborné literatuře se nachází celá řada možných definic sociální integrace. Nejčastěji je však chápána jako proces včleňování probíhající v několika různých oblastech sociálního života s účastí jak přistěhovalců, tak hostitelské společnosti. Stejným způsobem ji vnímá i Martikainen (2006), který ji definuje jako „*procesy, jimiž jsou jednotlivci a skupiny přistěhovalců včleňováni do různých sociálních arén a segmentů nové hostitelské společnosti. Integrace je oboustranný proces, v němž přistěhovalci i hostitelská společnost nabývají nových rysů v důsledku vzájemné interakce.*“ Podobně se k tomu staví i Bosswick a Heckmann (2006), kteří ji popisují jako „*interaktivní proces mezi přistěhovalci a hostitelskou společností. Pro přistěhovalce znamená integrace proces učení se nové kultuře, nabývání práv a povinností, získávání přístupu k pozicím a sociálnímu statusu, budování osobních vztahů se členy hostitelské společnosti a vytváření pocitu příslušnosti a identifikace se společností. Pro hostitelskou společnost integrace znamená otevření institucí a garanci rovných příležitostí pro přistěhovalce.*“

V rámci sociálního života rozlišujeme hned několik dimenzí vztahujících se k procesu integrace jedinců do majoritní společnosti, a to strukturální, kulturní, interaktivní a identifikační.

V rámci strukturální dimenze směřuje pozornost České republiky především k začlenění imigrantů do ekonomické oblasti, zejména pak na trh práce. Stát se tak snaží podpořit ekonomickou soběstačnost imigrantů, tzn. že, cizinci si dokáží zabezpečit základní životní potřeby sami a nejsou závislí na pomoci státu. Podstatný faktor představuje i pobytový a občanský status, které mohou často ovlivnit pocit sounáležitosti k určité skupině. K tvorbě

¹⁶ Migrace. *Demografie* [online]. [cit. 2021-03-22]. Dostupné z: http://www.demografie.info/?cz_migrace=&PHPSESSID=971c3c842434d90e8cda0ec82df27469

¹⁷ Migrace. *Encyklopedie migrace* [online]. [cit. 2021-03-22]. Dostupné z: <https://www.encyclopediaofmigration.org/migrace/>

občanské identity a loajality k imigrantskému státu může přispět mimo jiné i kladný přístup přistěhovalců ke vzdělání a školství.

Kulturní dimenze klade důraz na poznání a přizpůsobení přistěhovalců místním hodnotám, normám a vzorcům chování. Jedná se především o osvojení si jazyka majoritní společnosti, což často bývá determinováno i dostupností jazykových kurzů. V České republice je například podmiňováno udělení trvalého pobytu přistěhovalcům třetích zemí prokázáním alespoň základních znalostí českého jazyka.

Interaktivní dimenze směřuje k celkovému přijetí a začlenění imigrantů do většinové společnosti. Obecně se v této oblasti sociálního života objevuje silná tendence přistěhovalců vytvářet si vlastní etnické skupiny. Ty sice mohou v úvodních fázích zajistit ochranu proti sociální izolaci, nicméně z dlouhodobého hlediska představují spíše bariéru při snaze navázat kontakty s majoritní společností.

Poslední dimenze, tedy identifikační, se soustředí na všechny procesy spojené se subjektivním vnímáním příslušnosti k hostitelské společnosti. Migranti se tak potýkají s problematikou redefinice hranice mezi „my“ a „oni“.

Z výše uvedeného lze usoudit, že sociální integrace představuje složitý a komplexní proces, jehož průběh je ovlivňován nejen motivací, schopnostmi a úsilím přistěhovalců a jejich rodin, ale také podmínkami stanovenými majoritní společností – postoj veřejnosti, institucionální struktura či nastavení přistěhovalecké politiky.¹⁸

¹⁸ RÁKOCZYOVÁ, Miroslava. *Sociální integrace přistěhovalců v České republice*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2009. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-023-0. – str.23-34

2. Historie migrace občanů Vietnamu do České republiky

Dějiny česko-vietnamských vztahů mají zásadní význam pro pochopení současné existence vietnamské komunity v ČR. I když se první zmínky o českých misionářích na území dnešního Vietnamu objevují už ve 14. století, o prvotním styku vietnamských a českých občanů na našem území lze prakticky hovořit až po vzniku Vietnamské demokratické republiky a po únorovém československém převratu.¹⁹

2.1. Počátek spolupráce ČR a Vietnamské socialistické republiky

Za oficiální počátek vietnamské migrace do České republiky lze považovat především navázání diplomatických vztahů mezi tehdejší Československou socialistickou republikou (ČSSR) a Vietnamskou demokratickou republikou (VDR), a to 2. února 1950.²⁰ K vzájemnému přátelství a pomoci vedla oba státy společná vidina spolupráce v duchu socialistického internacionalismu. V 50. letech minulého století se tak Československo stalo vůbec jednou ze čtyř zemí²¹, které vůbec kdy navázaly diplomatický styk s Vietnamem.²²

Vietnamská demokratická republika stále čelila válečným konfliktům, což zapříčinilo její ekonomickou i společenskou zaostalost. Válkou zničená země vyhledávala od svých spojenců především hospodářskou a technickou pomoc²³, zatímco československou vládu a další socialistické země zaujal Vietnam spíše pro své nerostné bohatství a možnost získání dalších trhů v Asii.²⁴

Podpora ČSSR spočívala v poskytnutí vzdělání a školení pracovníků VDR, které k příchodu motivovala především touha po zlepšení ekonomické situace, jakožto i společenského postavení ve Vietnamu. Tato pomoc se mohla ze začátku jevit spíše jako jednostranná ze strany Československa, ale skrze podepsané dohody se dostalo pomoci i ČSSR, a to především v podobě pracovní síly.

¹⁹ ČERNÍK, Jan. *S vietnamskými dětmi na českých školách*. Jinočany, 2006. Multikulturní inspirace. ISBN 80-731-9055-9. – str. 93

²⁰ LEONTIYEVA, Yana. *Menšinová problematika v ČR: komunitní život a reprezentace kolektivních zájmů: (Slováci, Ukrajinci, Vietnamci a Romové)*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2006. ISBN 80-733-0098-2. - str. 46

²¹ ČSSR navázalo diplomatický vztah s Vietnamskou socialistickou republikou jako čtvrtý stát hned po Číně, Sovětském svazu a Mongolsku.

²² ČERNÍK, Jan. *S vietnamskými dětmi na českých školách*. Jinočany, 2006. Multikulturní inspirace. ISBN 80-731-9055-9. – str. 85

²³ Vietnam se tehdy nacházel uprostřed konfliktu s Francií, která se snažila opětovně získat kolonii ztracenou za 2. světové války. K navázání plnohodnotných diplomatických vztahů s ČSSR došlo tedy až po skončení tohoto francouzsko-vietnamského konfliktu.

²⁴ ŠIMEČKOVÁ, Šárka. *Vietnamská komunita v Praze*. Praha: Muzeum hlavního města Prahy, 2010. ISBN 978-80-85394-72-6. – str.10

První vlna příchodu vietnamské komunity se datuje do 40. let 20. století, kdy do tehdejšího Československa poprvé zavítali vietnamští studenti a váleční sirotci.²⁵ Československá republika tehdy udělila stipendia třem Vietnamcům ke studiu na elektrotechnické fakultě ČVUT.²⁶ V dalších letech se omezený počet příchozích studentů na žádost VDR zvýšil. Do Československa se však mohli dostat jen skuteční premianti, potomci zasloužilých bojovníků za vlast nebo příbuzní vietnamských funkcionářů. Všichni vybraní před odjezdem absolvovali školení v českém jazyce a na území Československa podléhali přísnému dohledu vietnamských vedoucích a tlumočnicků.²⁷ V rámci přátelské spolupráce vybudovala ČSSR mimo jiné i dětský domov v Chrastavě u Liberce. Zde bylo umístěno zhruba 100 vietnamských dětí, jež během války ztratily svou rodinu.

Na počátku 50. let pak přicházeli do Československa vietnamští občané především na základě mezistátních smluv. V souvislosti s příchodem vietnamských příslušníků byla nejvýznamnější Dohoda o kulturní spolupráci a Dohoda o vědeckotechnické spolupráci.

Na základě Dohody o kulturní spolupráci, která byla podepsána v roce 1957 a následně v roce 1961 prodloužena na dalších 5 let, přijíždělo do ČSSR stále více studentů za vysokoškolským studiem,²⁸ především technickým a ekonomickým. Naopak na základě Dohody o vědeckotechnické spolupráci se sem dostávali především praktikanti, učňové a pracovníci průmyslu za účelem získání kvalifikace v odvětvích, na které se Vietnam mínil při své industrializaci zaměřit. Pomoc však nebyla poskytována jen na úrovni pracovní a kvalifikační, ale i v rámci výměny zboží či zdravotnické podpory. Československo se zavázalo do VDR bezúplatně dovážet chybějící stroje, materiál a spotřební zboží. Naproti tomu Vietnam dovážel kaučuk, kávu, cín, koření apod.

V oblasti zdravotnictví vybudovala ČSSR na své náklady dokonce i nemocnici, jež později dostala název Nemocnice československo-vietnamského přátelství v Haiphongu. Na jejím provozu se Česká republika podílí dodnes.²⁹

²⁵ LEONTIYEVA, Yana. *Menšinová problematika v ČR: komunitní život a reprezentace kolektivních zájmů: (Slováci, Ukrajinci, Vietnamci a Romové)*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2006. ISBN 80-733-0098-2. - str. 47

²⁶ BUREŠOVÁ, Ivona. *Současná problematika východoasijských menšin v České republice*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. ISBN 978-80-244-2645-7. - str. 10

²⁷ SCHEU, Harald Christian. *Migrace a kulturní konflikty*. Praha: Auditorium, 2011. ISBN 978-80-87284-07-0. - str. 210

²⁸ LEONTIYEVA, Yana. *Menšinová problematika v ČR: komunitní život a reprezentace kolektivních zájmů: (Slováci, Ukrajinci, Vietnamci a Romové)*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2006. ISBN 80-733-0098-2. - str. 47

²⁹ ČERNÍK, Jan. *S vietnamskými dětmi na českých školách*. Jinočany, 2006. Multikulturní inspirace. ISBN 80-731-9055-9. - str. 86,87,94,95

Zájem vietnamské strany o vzdělání svých občanů stále rostl, a proto byla hned po skončení americko-vietnamského konfliktu podepsána další smlouva, a to v roce 1973.³⁰ Ta umožnila příjezd velkého množství dělníků, učňů, studentů a stážistů.

Nejvyšší nárůst počtu Vietnamců na našem území byl zaznamenán mezi lety 1979–1985, kdy vláda ČSSR svým usnesením č. 337 ze dne 19. 12. 1979, o sjednání dohody s Vietnamem o odborné přípravě a dalším zvyšování kvalifikace vietnamských občanů v československých organizacích, vyslovila souhlas s odbornou přípravou 3 500 vietnamských občanů v letech 1980–1983. Na základě této dohody nakonec přijelo celkem 8 700 žáků středních odborných učilišť a 23 300 stážistů a praktikantů.³¹

V druhé polovině 80. let využila ČSSR dohod i ke svému prospěchu a začala zaměstnávat pracovníky vietnamské národnosti tam, kde Češi a Slováci odmítali pracovat, tj. v továrnách při pásové výrobě či jako poslední záchranu při plnění pětiletých plánů země.³²

I když se nabízená pracovní příležitost ze strany ČSSR mohla zdát lákavá, ať už z hlediska platu či vzdělání, měla i svá negativa. Všichni vietnamští příchozí totiž podléhali přísnému dozoru. Detailně se sledoval jejich příjezd, pobyt, kontakty s Čechy, pohyb na veřejnosti apod. Ani studenti na koleji se nevyhnuli přísnému dohledu vietnamské ambasády. Každý vietnamský občan musel být při příjezdu vybaven osobním listem, potvrzením o zdravotním stavu, osvědčením o hygienicko-epidemiologickém vyšetření a mezinárodním očkovacím průkazem.³³

Po skončení válečných konfliktů ve Vietnamu byli vietnamští příslušníci pobývající na našem území postupně povoláváni zpět domů, kde měli dostát původnímu plánu a pomoci znovu vybudovat válkou zničenou zemi.³⁴

2.2. Vietnamci v ČR po roce 1989

Po listopadových událostech se vztah mezi Československem a Vietnamskou socialistickou republikou výrazně zhoršil. Český průmysl a zemědělství se nacházeli ve fázi transformace, což mimo jiné vyústilo ve výrazný pokles dříve potřebných

³⁰ Byla podepsána na území ČSSR při návštěvě vietnamské vládní delegace v lednu 1973.

³¹ LEONTIYEVA, Yana. *Menšinová problematika v ČR: komunitní život a reprezentace kolektivních zájmů: (Slováci, Ukrajinci, Vietnamci a Romové)*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2006. ISBN 80-733-0098-2. - str. 47

³² SCHEU, Harald Christian. *Migrace a kulturní konflikty*. Praha: Auditorium, 2011. ISBN 978-80-87284-07-0. - str. 210

³³ LEONTIYEVA, Yana. *Menšinová problematika v ČR: komunitní život a reprezentace kolektivních zájmů: (Slováci, Ukrajinci, Vietnamci a Romové)*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2006. ISBN 80-733-0098-2. - str. 47-48

³⁴ BUREŠOVÁ, Ivona. *Současná problematika východoasijských menšin v České republice*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. ISBN 978-80-244-2645-7.- str. 14

vietnamských pracovníků. Poslední studenti a dělníci tak byli do tehdejší ČSFR vysláni na základě již existujících dohod, a to pouze do roku 1992. Další smlouvy nebyly uzavřeny. Česká republika přerušila s Vietnamem veškeré politické i hospodářské styky, a dokonce postupně odstupovala od předešlých smluv.³⁵

V roce 1990 byly zrušeny i dohody týkající se zaměstnávání vietnamských pracovníků, což znamenalo porušení podmínek ze strany Československa. V důsledku porušení této dohody rozhodla vláda nově vzniklé Československé federativní republiky o zaplacení finanční kompenzace i o hromadném zasílání vietnamských příslušníků zpět do rodné země. Tlak na jejich návrat však nebyl příliš důsledný, a proto se několika z nich podařilo na našem území zůstat.³⁶ Řada Vietnamců využila vlastní zkušenosti z předchozího pobytu či jazykových školení a opatřila si živnostenský list. Na jejich základě pak začala většina podnikat ve službách, maloobchodu či stánkovém prodeji.³⁷

Po několika letech útlumu vzájemných styků došlo v roce 1994 k opětovnému navázání části vztahů. Migrace vietnamského obyvatelstva se nadále neřídila mezinárodními dohodami, a tak se někteří Vietnamci, dříve pobývající v ČSSR, znovu vrátili nebo přesvědčili své blízké k imigraci. Kromě již dvou známých důvodů imigrace – získání kvalitního vzdělání a zlepšení ekonomické situace rodiny, zde přibývá ještě další pohnutka, a to následování rodinného příslušníka.³⁸ „*Ze státem dekretované, regulované a dočasné migrace vietnamských občanů za účelem zvýšení jejich kvalifikace se zrodila spontánní, standardní ekonomická migrace motivovaná zlepšením životní úrovně.*“³⁹ Příchod do naší země tedy už neznamenal pouze privilegium „vyvolených“, ale svobodnou volbu každého vietnamského občana.

2.3. Současnost vietnamské komunity v ČR

Od roku 1989 se počet členů vietnamské komunity neustále vyvíjel. Největší pokles byl zaznamenán v roce 2014, kdy se na našem území vyskytovalo pouze 56 609 cizinců

³⁵ NOŽINA, Miroslav. *Kriminální síť ve vietnamské diaspoře: případ České republiky*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2009. ISBN 978-80-86506-82-1. – str. 23-24

³⁶ ČERNÍK, Jan. *S vietnamskými dětmi na českých školách*. Jinočany, 2006. Multikulturní inspirace. ISBN 80-731-9055-9. – str. 90

³⁷ BUREŠOVÁ, Ivona. *Současná problematika východoasijských menšin v České republice*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. ISBN 978-80-244-2645-7. – str. 15

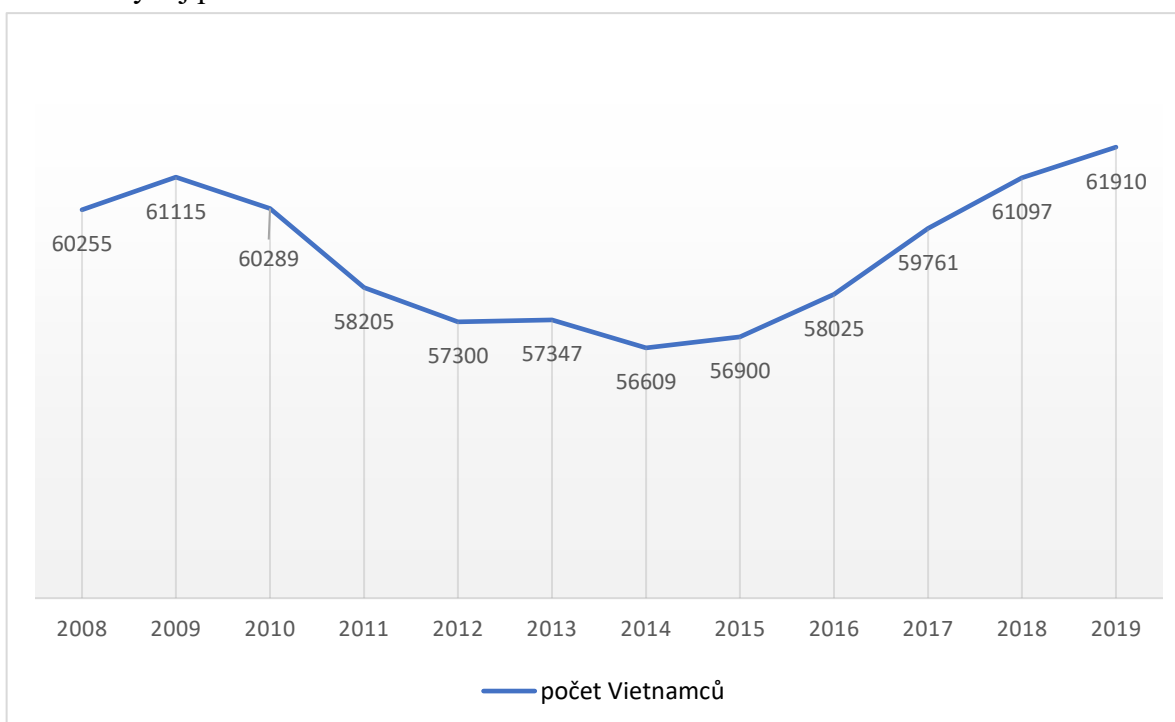
³⁸ ČERNÍK, Jan. *S vietnamskými dětmi na českých školách*. Jinočany, 2006. Multikulturní inspirace. ISBN 80-731-9055-9. – str. 90

³⁹ MARTÍNKOVÁ, Šárka. *Vietnamci, Mongolové a Ukrajinci v ČR: Pracovní migrace, životní podmínky, kulturní specifiky (informační příručka Policie ČR)* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 2011 [cit. 2021-03-18]. ISBN 978-80-7312-063-4. Dostupné z: <https://www.clovekvtisni.cz/media/publications/105/file/1367397604-metodika-cizinci-web.pdf> - str. 11

s vietnamským občanstvím. Naopak k nejvyššímu nárůstu došlo v roce 2009, kdy zde podle Českého statistického úřadu žilo 61 115 Vietnamců.⁴⁰

V současné době tvoří Vietnamci třetí nejpočetnější menšinu zastoupenou na území České republiky (10,4 %), hned po Ukrajincích a Slovácích. Podle posledních dat Českého statistického úřadu k 31. 12. 2019 zde žije zhruba 61 910 Vietnamců.⁴¹ Dokonce ani odhad vietnamské komunity se zásadně neliší od těchto statistik. Podle jejich názoru se počet osob vietnamského původu na území ČR pohybuje mezi 60-70 tisíci.

Graf 1: Vývoj počtu Vietnamců na území ČR od roku 2010-2019



Zdroj: vlastní zpracování dat Českého statistického úřadu, dostupné z: https://www.czso.cz/documents/11292/27320905/c01R04_2019.xlsx/3bc309de-78d4-4ac9-8081-6f6866f86788?version=1.0

Ve srovnání s ostatními příchozími z Dálného východu lze tedy konstatovat, že v České republice převažují právě vietnamští občané. Je to dáno i historickými souvislostmi, resp. politickou spoluprací a zkušenostmi se životem v ČR.⁴²

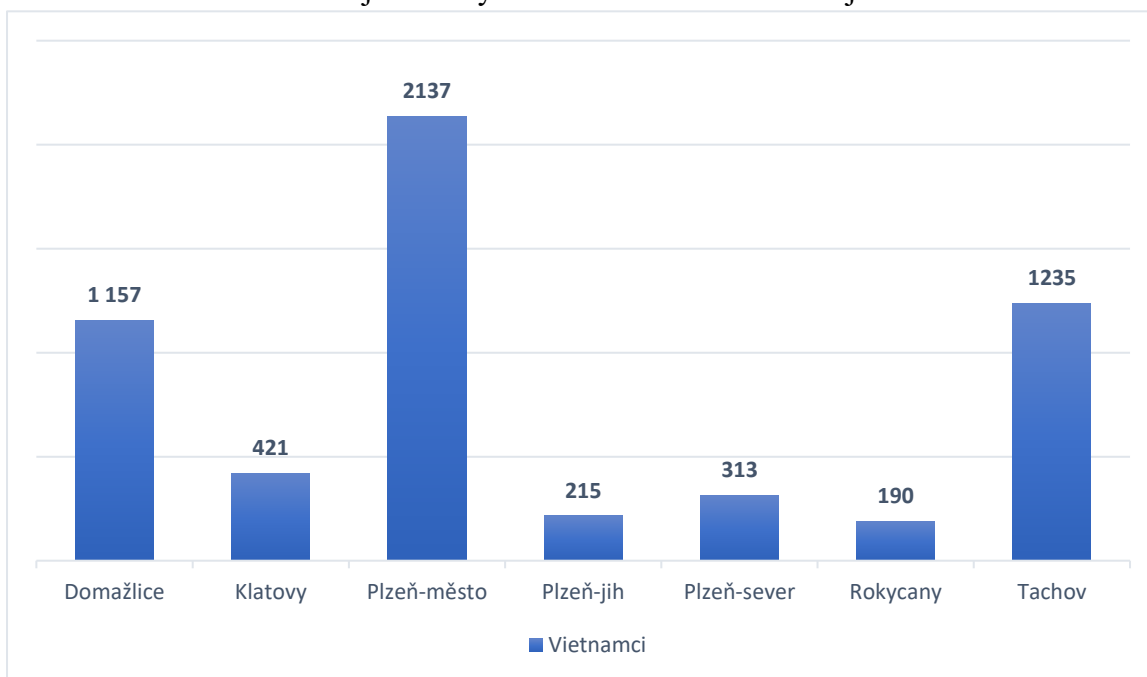
⁴⁰ *Cizinci v ČR podle státního občanství v letech 1994 - 2019* [online]. Český statistický úřad, 2020 [cit. 2021-03-25]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/11292/27320905/c01R04_2019.xlsx/3bc309de-78d4-4ac9-8081-6f6866f86788?version=1.0

⁴¹ *Cizinci v České republice 2020*. Český statistický úřad [online]. 2020 [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/125507871/29002720.pdf/72ffef73-2105-4fde-9220-6549e8348aa3?version=1.3> - str. 43

⁴² LEONTIYEVA, Yana. *Menšinová problematika v ČR: komunitní život a reprezentace kolektivních zájmů: (Slováci, Ukrajinci, Vietnamci a Romové)*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2006. ISBN 80-733-0098-2. - str. 51

V samotném Plzeňském kraji je pak evidováno 5 812 Vietnamců. Nejvíce se jich podle ČSÚ nachází v okrese Plzeň-město, a to přesně 2 294.

Graf 2: Počet Vietnamců v jednotlivých okresech Plzeňského kraje 2019



Zdroj: vlastní zpracování dat Českého statistického úřadu, dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/125507871/29002720.pdf/72ffef73-2105-4fde-9220-6549e8348aa3?version=1.3>

Nejčastější důvod imigrace vietnamské komunity již netvoří motivace lepšího zaměstnání jako tomu bylo v minulosti, ale především slučování rodiny. Dle statistiky přijelo do České republiky v roce 2019 cca 4 521 Vietnamců za účelem sjednocení rodiny. Jako druhý nejčtenější důvod uvedl ČSÚ zaměstnání a podnikání. Velkým obratem je číslo týkající se příchodu za lepším vzděláním. Již od počátků navázání vztahů sem Vietnamci přicházeli za kvalitnějším školstvím, ale v současnosti se to týká jen 350 vietnamských studentů.⁴³

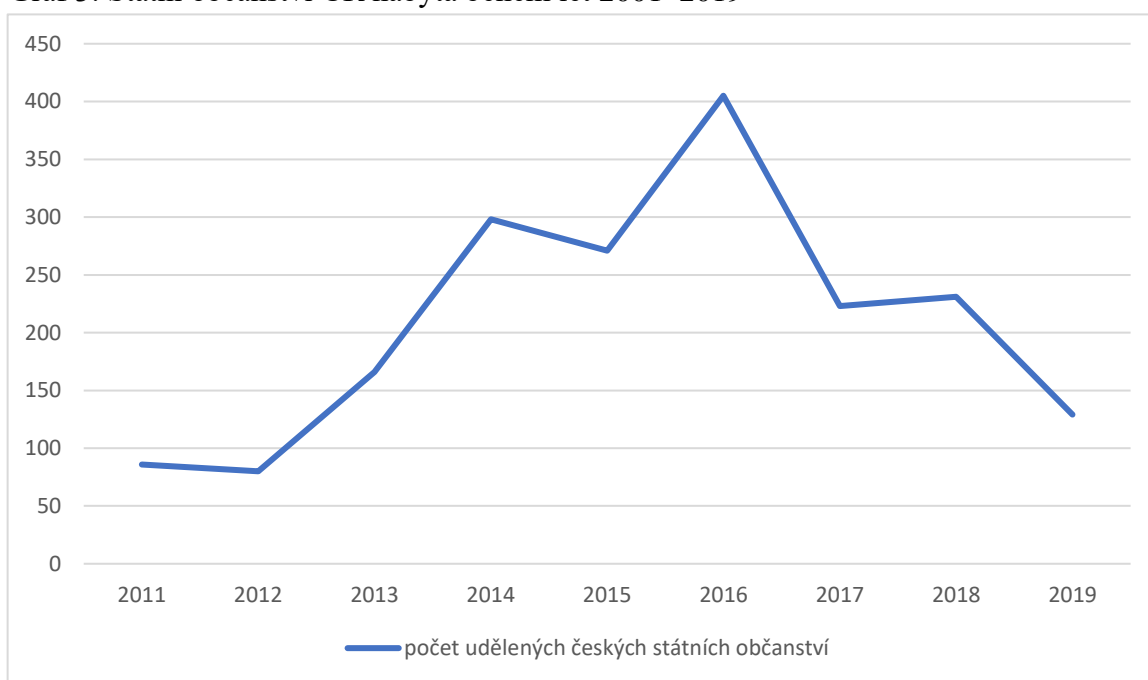
Statistické údaje dále naznačují tendenci Vietnamců se v České republice spíše trvale usadit. I když původní idea vychází z plánu jednoduše si vydělat peníze a vrátit se zpět domů, mnoho z nich se na našem území nakonec usadí na dobu delší než 1 rok. Dle výzkumu

⁴³ *Cizinci v České republice 2020*. Český statistický úřad [online]. 2020 [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/125507871/29002720.pdf/72ffef73-2105-4fde-9220-6549e8348aa3?version=1.3> – str. 47, 59

Sociologického ústavu Akademie věd z roku 2012 dosahovala průměrná hranice pobytu Vietnamců na našem území 8–13 let.⁴⁴

V České republice tak žije 99,8 % Vietnamců, kteří získali povolení k dlouhodobému pobytu⁴⁵ a 52 441 z nich si zde dokonce nahlásilo i trvalý pobyt. O dlouhodobé vízum požádalo a také jej získalo pouhých 66 uchazečů. S platným azylem se v ČR nachází jen 42 osob vietnamského původu. České občanství⁴⁶ pak podle posledních údajů o sčítání lidu z roku 2011 nabylo více než 800 osob vietnamské národnosti. V následujících letech (2012–2019) se jejich počet zvýšil, a to přesně o 1 889 Vietnamců.

Graf 3: Státní občanství ČR nabytá během let 2001–2019



Zdroj: vlastní zpracování dat Českého statistického úřadu, dostupné z: https://www.czso.cz/documents/11292/29578258/c09R91_2019.pdf/4af835a5-3d6e-4d6b-900a-7d58b66f51da?version=1.0

Vietnamci tvoří sice třetí největší skupinu cizinců na našem území, avšak v souvislosti s živnostenskými oprávněními je řadíme na přední příčky. Zhruba 56,5 % z celkového počtu

⁴⁴ FREIDINGEROVÁ, Tereza. *Vietnamci v Česku a ve světě: migrační a adaptační tendence*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) v koedici s Přírodovědeckou fakultou Univerzity Karlovy Praha, 2014. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-174-9. - str. 84

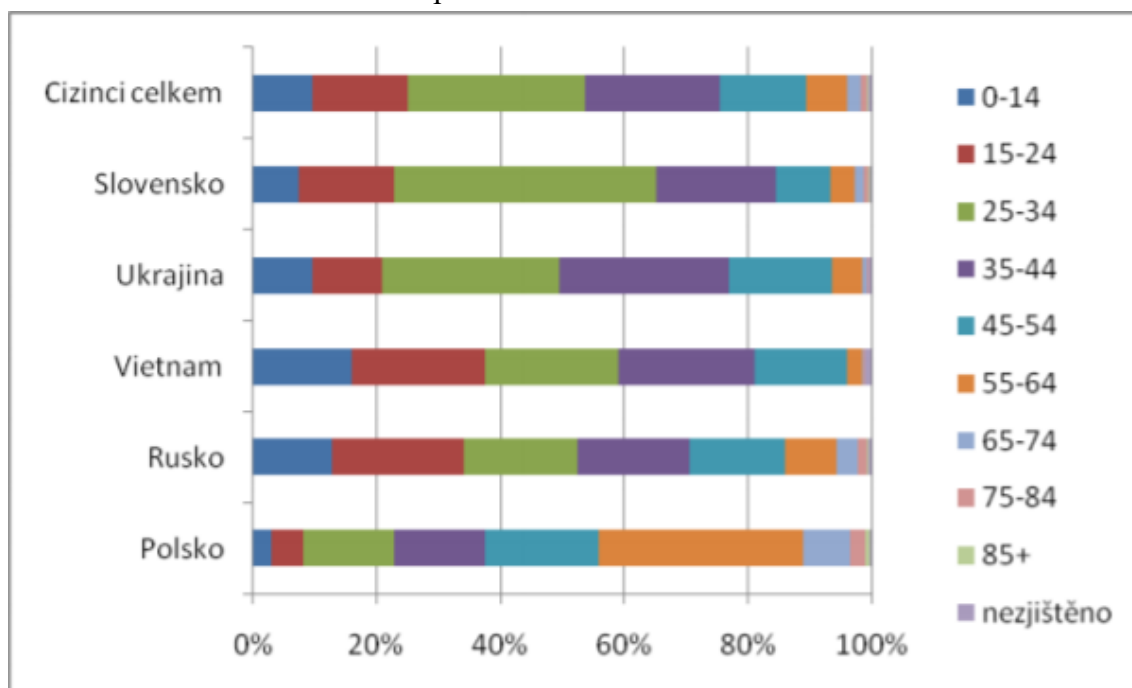
⁴⁵ Povolení k dlouhodobému pobytu cizince se uděluje za účelem zaměstnání, studia, výzkumu a sloučení rodiny. Jedná se o povolení k pobytu na území ČR po dobu delší než 3 měsíce. Na jeho základě může cizinec dále žádat o udělení povolení k trvalému pobytu, které platí na 10 let.

⁴⁶ České státní občanství může být uděleno státním občanům cizího státu nebo osobám bez státního občanství s trvalým pobytem na území České republiky, které splňují podmínky stanovené zákonem č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky.

Vietnamců žijících v ČR pracuje právě na základě živnostenského listu.⁴⁷ Otevírají si večerky, restaurace, stánky či nehtové salóny. Někteří také pracují jako zprostředkovatelé služeb (dých vu) či zaměstnání. Dodnes platí, že se Vietnamci uchýlili zvláště na neatraktivních pozicích, o které není mezi majoritní společností zájem.⁴⁸

Nejpočetnější skupinou Vietnamců směřujících do České republiky jsou lidé ve věku 25–40 let. Více než 60 % jich tedy tvoří ekonomicky aktivní obyvatelstvo v produktivním věku. Tyto údaje uvedl ve své poslední zprávě o sčítání lidu Český statistický úřad roku 2011.⁴⁹

Graf 4: Věková struktura cizinců podle národnosti v ČR z roku 2011



Zdroj: www.czso.cz, dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20541803/170222-14.pdf/870a2cea-fe98-4b36-b7d0-cacf30b2a395?version=1.0>

⁴⁷ *Cizinci v České republice 2020*. Český statistický úřad [online]. 2020 [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/125507871/29002720.pdf/72ffef73-2105-4fde-9220-6549e8348aa3?version=1.3> – str. 55, 163

⁴⁸ ČERNÍK, Jan. *S vietnamskými dětmi na českých školách*. Jinočany, 2006. Multikulturní inspirace. ISBN 80-731-9055-9. – str. 107

PECHOVÁ, Eva. *Migrace z Vietnamu do České republiky v kontextu problematiky obchodu s lidmi a vykořisťování* [online]. 2007 [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: http://www.strada.cz/images/Publikace/Ohrozene/migrace_z_viet.pdf - str. 24

⁴⁹ *Cizinci v České republice podle dat sčítání lidu* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2014 [cit. 2021-03-26]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20541803/170222-14.pdf/870a2cea-fe98-4b36-b7d0-cacf30b2a395?version=1.0> – str. 6

3. Kulturní, náboženské a jiné zvyky Vietnameců

Vietnamci si do naší země přivezli mnoho tradičních zvyklostí vycházejících z více než tisícileté kulturní historie Vietnamu.⁵⁰ Na jejich tradice neměla vliv jen dřívější nadvláda Indie nebo Číny, ale i přítomnost hned několika náboženství – konfuciánství, buddhismu a taoismu. V současné době se na zvyklostech Vietnameců projevuje i vliv západního světa.⁵¹

Duchovní život a pověřčivost

Typickým způsobem života pro Vietnamce je život spojený s vírou. Většina věří, že nadpřirozené bytosti (duchové, předci, bohové) ovládají náš osud. Navenek se tento fakt projevuje silnou pověřčivostí a striktním dodržováním náboženských rituálů. Jako příklad lze uvést, že žádný Vietnavec by se neopovážil vyrazit na delší cestu třetí den v měsíci nebo uspořádat svatbu či jinou důležitou událost v nešťastný den.^{52 53}

Rodina a úcta ke starším

Za tradiční a velice důležitý znak považujeme především silný vztah k rodině. Stejně jako skoro všichni Asiaty radí i Vietnamci svou rodinu na první místo. Nelze se pak také divit, že v jedné domácnosti nenajdeme pouze jednogenerační rodinu, ale hned několik pokolení. Členové rodiny si vzájemně pomáhají, podporují se a pečují o své blízké.⁵⁴ Vietnamci nezapomínají ani na svou rodinu žijící ve Vietnamu a pravidelně jí zasílají část svých úspor.

Co se týče úcty ke starším či předkům, funguje zde určitá hierarchie. Děti by vůči rodičům měly vždy vystupovat zdvořile a uctivě. Zvláštní postavení v rámci společnosti má i učitel. Odjakživa totiž ve Vietnamu převládá úcta ke vzdělanosti vyplývající z myšlenek konfuciánství. Učitelé jsou dokonce stavěni nad pozici otce, a tak směřuje výchova dětí zejména k lásce a respektování svých vyučujících.

⁵⁰ ŠIMEČKOVÁ, Šárka. *Vietnamská komunita v Praze*. Praha: Muzeum hlavního města Prahy, 2010. ISBN 978-80-85394-72-6. – str.32

⁵¹ ČERNÍK, Jan. *S vietnamskými dětmi na českých školách*. Jinočany, 2006. Multikulturní inspirace. ISBN 80-731-9055-9. – str. 56

⁵² Vietnamci přisuzují číslům veliký význam v souvislosti se štěstím a smůlou. Každý rok se sestavuje brožurka, která v nastávajícím roce stanoví šťastné a nešťastné dny. Obecně se přiznává lepší reputace lichým než sudým číslům.

⁵³ Vietnamská čísla aneb počítejte s Vietnamci. *Vietnamisa* [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.vietnamisa.cz/vietnamska-cisla-aneb-pocitejte-s-vietnamci/>

⁵⁴ Vietnamské zvyky a tradice. *Vietnamisa* [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.vietnamisa.cz/vietnamske-zvyky-tradice-ktere-si-mel-osvojit-nasinec/>

Zvyklosti

Pravidla slušného chování souvisí s již zmíněnou úctou. Pokud například s někým mluvíme, není vhodné udržovat přímý pohled do očí. Na druhou osobu by toto chování mohlo působit povýšeně a opovržlivě. Stejně se vnímá i hlazení po vlasech. Ve Vietnamu se spíše preferuje jemné poplácání po zádech nebo ramenech. Za nezdvořilý projev se dále považuje sezení s nohou přes nohu či veřejný projev náklonnosti mezi milenci.

Při podávání ruky druhé osobě se projevuje úcta tím, že se levou rukou přikryjí již ruce spjaté. Použitím obou rukou se totiž symbolizuje respekt k druhé osobě, a to nejen při podávání ruky, ale i předmětu.

V asijských kulturách se často snaží nevyjadřovat negativní emoce či zápor. Nelze se s klidnou duší podívat někomu do očí a přímočaře jej odmítnout. Takovéto chování by znamenalo opovržení druhou osobou. Proto se Vietnamci vyhýbají záporným odpovědím a místo nich volí fráze jako: „Je třeba se nad tím ještě zamyslet“ apod.

Mezi rozdílně chápané zvyklosti v České republice a Vietnamu můžeme zařadit zejména stolování, navázání komunikace a vnímání úsměvu. Při stolování ve Vietnamu se na rozdíl od našich zvyklostí vítá mlaskání a mluvení u jídla. Projevují tak pochvalu hostiteli a výraz spokojenosti. Při navazování komunikace zní první otázka: „Kolik je ti let?“ V České kultuře považujeme tuto otázku za nepříliš vhodnou, hlavně při konverzaci se ženou. Nicméně ve Vietnamu je tato otázka nutností. Bez této znalosti by dotyčný nevěděl, jak druhou osobu oslovit.⁵⁵ Poslední uvedená odlišnost se týká vnímání úsměvu. U nás chápeme úsměv jako stav radosti a veselí, kdežto ve Vietnamu může znamenat široké spektrum jiných pocitů – např. smutek, rozhořčení, neporozumění, provinilost.⁵⁶

Oltář

V žádné vietnamské domácnosti nesmí chybět rodinný oltář, který slouží k uctívání předků. Pravidelně se zemřelým členům rodiny vzdává pocta formou naservírování tradičních jídel, a to každý první a patnáctý den v měsíci lunárního kalendáře (dny novoluní a úplňku).

Tradiční vietnamské svátky a rodinné oslavy

Vietnamci tradičně neslaví své narozeniny. Naopak místo toho považují za důležitější výročí úmrtí rodinného příslušníka. V tento den se ke slavnostní hostině schází široká rodina a na oltář vyzdobený fotkou zesnulého, svíčkami a květinami se připravuje tradiční jídlo a

⁵⁵ Ve vietnamštině se nepoužívá tykání ani vykání. Oslovení osoby se vždy odvozuje od jejího věku – otec (bó), matka (mẹ), babička (bá), dědeček (ông), mladší bratr nebo sestra (em), straší bratr (anh), starší sestra (chi) apod.

⁵⁶ ČERNÍK, Jan. *S vietnamskými dětmi na českých školách*. Jinočany, 2006. Multikulturní inspirace. ISBN 80-731-9055-9. – str. 119-121, 149-155

ovoce. Obětinami položenými na oltář jsou obvykle arekové oříšky, sklenka s pálenkou a čistou vodou, miska s rýží a falešné tištěné peníze. Při ceremonii se zapalují vonné tyčinky, pronese se modlitba a projeví se úcta formou poklony.

Z výročních svátků se dodržuje především slavení Nového lunárního roku, vietnamsky Tết Nguyên Đán nebo zkráceně Tết. Zpravidla se koná v rozmezí 21. ledna a 20. února.⁵⁷ Je to dáno tím, že vietnamské svátky se řídí lunárním rokem. Vietnamci tedy používají čínský lunární kalendář, jehož jednotlivé roky odpovídají názvům zvířat čínského zvěrokruhu.⁵⁸ Například rok 2021 je ve znamení buvola, rok 2020 se nesl ve znamení krysy a rok 2019 ovládlo znamení prasete.⁵⁹ Jedná se o největší svátek v roce, jenž představuje den narozenin pro všechny Vietnamce. S každým novým rokem si totiž přičítají rok, tzn. stávají se o rok staršími. Součástí příprav na tento den není jen příprava jídla na oltář a slavnostní večeře, ale i výzdoba domu větvemi kvetoucí broskvoně či meruňky. Podle tradice symbolizují načervenalé květy těchto stromů příchod štěstí a ochranu před zlými duchy.

Nový rok je především momentem, kdy se schází široká rodina. Z tohoto důvodu se i mnoho Vietnamců žijících v Česku snaží odletět do Vietnamu a strávit tento svátek se svými blízkými. Není-li to možné, oslavují příchod nového roku s přáteli zde, a to přesně v šest hodin večer našeho času. Součástí dne bývá i návštěva hřbitova a příbuzných. Děti od svých rodičů dostávají pro štěstí červené obálky s penězi.⁶⁰

Na slavnostní tabuli nesmí chybět žádné tradiční jídlo. Nejčastěji se připravuje kandované ovoce a zelenina (mút), dušené maso s bambusovými výhonky, vařené kuře, maso v rosolu (thịt đông) nebo oblíbený slaný rýžový dort (Bánh chưng).⁶¹

⁵⁷ POKORNÝ, Jan. *Český ženich a vietnamská nevěsta, aneb, Jak se žije s Vietnamkou*. [Rudná]: autoři vydali vlastním nákladem, [2018]. ISBN 978-80-270-4352-1.- str. 118

⁵⁸ ČERNÍK, Jan. *S vietnamskými dětmi na českých školách*. Jinočany, 2006. Multikulturní inspirace. ISBN 80-731-9055-9. – str. 58

⁵⁹ Čínský lunární kalendář. *GoldenGate* [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.lunarniserie.goldengate.cz/cinsky-zverokruh/>

⁶⁰ Vietnamský nový rok. *Vietpalace* [online]. 2021 [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.vietpalace.cz/blog/vietnamsky-novy-rok-2021-je-rokem-kovoveho-buvola>

⁶¹ Jedná se o lepkavou rýži ve tvaru čtverce zabalenou v banánových listech, která je plněná vepřovým masem a fazolemi.

Obrázek 1: Bánh chung



Zdroj: www.vietpalace.cz, dostupné z: <https://www.vietpalace.cz/blog/vietnamsky-novy-rok-2021-je-rokem-kovoveho-buvola>

Druhým nejvýznamnějším svátkem hned po Novém lunárním roce je Den bloudících duší, vietnamsky Trung Nguyễn. Případá na 15. den sedmého měsíce lunárního roku. V tento den se na oltář obětuje jídlo a další dary bloudícím duším. Jedná se především o připomínku smrti svých blízkých. Mezi další svátky určené k uctění památek mrtvých patří Svátek mrtvých, Letní Svátek Buddhova narození nebo Svátek ducha rodinného krbu.⁶²

Za další důležitý rodinný svátek se označuje Tét Trung thu, jinak řečeno vietnamský dětský den. Slaví se pravidelně 15. den osmého měsíce lunárního kalendáře. Děti se účastní lampiónového průvodu, nosí lví či tygří masky a zpívají. Festival oživují dětská vystoupení a tradiční květinový, lví či dračí tanec, který nepředvádí jen děti ale i dospělí. Kromě mnoha sladkostí, patří k tomuto festivalu neodmyslitelně i tradiční měsíční koláček, tzv. Bánh trung thu.⁶³

⁶² Státní svátky. *Vietnam* [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://vietnam1.estranky.cz/clanky/svatky.html>

⁶³ Vietnamské děti slaví vietnamský dětský den. *Asianstyle* [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <http://www.asianstyle.cz/kultura/15217-vietnamske-deti-slavi-vietnamsky-detsky-den>

Obrázek 2: Lví tanec



Zdroj: www.asianstyle.cz, dostupné z: <http://www.asianstyle.cz/kultura/15217-vietnamske-deti-slavi-vietnamsky-detsky-den>

Obrázek 3: Bánh trung thu



Zdroj: [www.eva.vn](https://eva.vn/bep-eva/cach-lam-banh-trung-thu-thap-cam-nuong-deo-truyen-thong-don-gian-tai-nha-c162a445817.html), dostupné z: <https://eva.vn/bep-eva/cach-lam-banh-trung-thu-thap-cam-nuong-deo-truyen-thong-don-gian-tai-nha-c162a445817.html>

Svatba

Tradiční vietnamská svatba se skládala z několika částí. Prvním krokem bylo seznámení snoubenců prostřednictvím sjezdavače a získání souhlasu rodičů k sňatku. Poté se mohlo přejít k námluvám. V této fázi musela rodina snoubence nabídnout rodině dívky rozličné tradiční dary zabalené do červeného papíru – např. arekové oříšky, čaj, lepkavou rýži apod. V domě snoubenky se uskutečnila ceremonie obětování předkům a nepatrná část darů se vrátila rodině snoubence.

Podle zvyklostí se svatba konala jeden až tři roky po zasnubách. V tomto období si rodiny vzájemně vyměňovaly dopisy, ve kterých si rodina nevěsty stanovila požadavky pro uskutečnění svatby. Jednalo se o jakousi protihodnotu za odchod dívky do rodiny manžela. V den svatby dorazil k domu nevěsty svatební průvod a proběhl obřad před rodinným oltářem. Poté si nevěstu odvezl ženich do svého domu, kde pokračovaly obřady a hostina.

V současné době se však od mnoho tradičních rituálů upustilo, pouze na venkově se s nimi lze stále setkat. Vietnamské svatby se často přesouvají do hotelů či restaurací, kam si obě rodiny pozvou velké množství hostů. Z námluv, zasnub a svatební noci zbyly už jen dva dny. Jeden na registraci manželství a druhý na svatební den. Samotný obřad probíhá ve vyzdobeném sále, kde rodiče snoubenců přijímají hosty. Jednotliví příchozí vhazují do určené krabice obálku s finančním obnosem jako svatební dar. Následně se všichni posadí ke stolu a začnou se podávat pokrmy. Při dostatečném množství hostů nastane čas, kdy svatební pár projde středem sálu k pódiu a rodinní zástupci přednesou proslov. Následuje první svatební polibek, přípitek a zábava.⁶⁴

⁶⁴ KOCOUREK, Jiří. *Vietnamští mluvčí a zkouška z českého jazyka pro trvalý pobyt: Interkulturní a metodická inspirace pro lektory* [online]. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, 2018 [cit. 2021-03-18]. ISBN 978-80-7481-236-1. Dostupné z: https://cestina-pro-cizince.cz/trvaly-pobyt/a1/wp-content/uploads/sites/2/2020/03/Vietnamci_PRIPIRAVA_LEKTORU-2019_06.pdf - str. 18, 19

4. Integrace vietnamské menšiny v České republice

Vietnamská komunita se českému prostředí přizpůsobuje v různé míře. Často se o ní hovoří jako o izolované a uzavřené skupině, která s výjimkou obchodních a podnikatelských aktivit nepociťuje potřebu se v ostatních aspektech života začleňovat. Tento postoj může souviset i s původní myšlenkou provizorního života na našem území.

Příjezdem utrpěli Vietnamci veliký kulturní šok. Trvalo, než si zvykli na život v mírném podnebném pásu, kde není tak vysoká vlhkost a teplota jako v pásu subtropickém až tropickém. Po delším čase stráveném v nové zemi začali Vietnamci objevovat pozitiva pojící se s životem na našem území. Zalíbilo se jim především příjemné podnebí, krásná krajina, klidný život, příležitosti ke zlepšení ekonomické situace a lepší možnost vzdělání jejich dětí. Naopak mezi negativa řadí zejména byrokratické překážky v podnikání, problém s prodlužováním pobytu či neefektivní jednání s cizineckou policií a dalšími úřady.⁶⁵

Podle Černíka (2006) se Vietnamcům i přes všechny tyto bariéry a negativní zaujatost většinové společnosti nakonec podařilo úspěšně prosadit na trhu práce. Potvrdily se tak významné rysy vietnamské národnosti, tj. vysoká odolnost, přizpůsobivost, iniciativa a píle.

Navzdory prvotní myšlence provizoria (přechodného pobytu) se zde nakonec některé skupiny Vietnamců usadily. Jedná se především o:

- rodiny s dětmi, které se narodily v ČR a nechtějí se odstěhovat zpět do Vietnamu;
- Vietnamce, kteří si zde našli partnera nebo partnerku a nemají tak v plánu se odstěhovat zpět do své země;
- skupinu Vietnamců s cílem získat kapitál a následně začít podnikat ve Vietnamu, avšak poté zjistili, že bude výhodnější prostředky použít přímo v České republice.⁶⁶

Přestože je občanská angažovanost a participace vietnamských migrantů stále na nízké úrovni, existuje zde velmi silná tendence k větší otevřenosti vietnamské komunity. Největší naději v tomhle směru představuje obzvláště mladší generace, která disponuje největšími předpoklady a motivací přizpůsobit se životu v České republice. Faktory jako dlouhodobý život na našem území, přivyknutí si českým poměrům nebo narození dítěte zvedají zájem o společenské dění a zároveň s ním i subjektivní potřebu širšího vzdělání o ČR.

⁶⁵ LEONTIYEVA, Yana. *Menšinová problematika v ČR: komunitní život a reprezentace kolektivních zájmů: (Slováci, Ukrajinci, Vietnamci a Romové)*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2006. ISBN 80-733-0098-2. - str. 50, 54

⁶⁶ BROUČEK, Stanislav. *The visible and invisible Vietnamese in the Czech Republic: the problems of adaptation of the modern-day ethnic group in the local environment of the Czech majority*. Prague: Institute of Ethnology CAS, 2016. ISBN 978-80-88081-07-4. - str. 55

Ke snazšímu začlenění dnes přispívají i různé vietnamské organizace. Dříve sice byly aktivní spíše jen uvnitř komunity a mnoho Vietnamců ani netušilo o jejich existenci, nicméně v současnosti přispívají k budování pozitivních vztahů mezi vietnamskou a českou společností. Právě díky těmto organizacím jsou zaměstnáni i ti, kteří by jinak z důvodu jazykové či jiné bariéry na trhu práce neuspěli. V posledních letech rozšiřují tyto ziskové, neziskové a politické organizace svou působnost z ekonomických a interních aktivit i na činnosti komunitní, veřejné a sociální. Kontakty s majoritní společností se stávají čím dál častější, což postupem času vede k požadavkům např. na integraci vietnamských dětí či stanovení nároku na životní standard vietnamské komunity.⁶⁷

Vliv českého jazyka na vietnamštinu

Některé tradiční vietnamské zvyklosti začínají pomalu podléhat vlivu české kultury. Projevuje se to zejména na komunikaci mezi zdejšími Vietnamci. Například přátelským pozdravem „ahoj“, který se v češtině běžně používá mezi kamarády či blízkými, se začali čeští Vietnamci každodenně vzájemně zdravit. Došlo tak k potlačení tradiční vietnamské zdvořilosti v hierarchických vztazích, které se ve Vietnamu přisuzuje velký význam. Lokální vietnamská komunita přijala za své dokonce i další české výrazy týkající se především všedního života nebo ty, pro které neexistuje vietnamský ekvivalent. Při komunikaci dvou Vietnamců je tak možné zaslechnout slova jako „kecat“, „poslat pusu“, „večerka“, „chleba“, „trvalý pobyt“ aj.

Vietnamská jména a příjmení

Vietnamci v českém prostředí často přijímají česká jména. Důvodem je obtížná vyslovitelnost jména vietnamského a jeho komolení. Vietnamci si tak začali vybírat jména českého původu, jež se foneticky nejvíce podobala alespoň prvnímu písmeni jména rodného. Z Há se tak rázem stala „Hanka“, z Húng „Honza“ a Linh „Lenka“.⁶⁸

K menší změně dochází i v příjmení, a to především u českých žen, které převzaly příjmení manžela – např. Nguyenová. Doposud však platí zvyklost, že si vietnamské ženy po sňatku ponechávají vlastní příjmení a děti přebírají příjmení po otci.

⁶⁷ LEONTIYEVA, Yana. *Menšinová problematika v ČR: komunitní život a reprezentace kolektivních zájmů: (Slováci, Ukrajinci, Vietnamci a Romové)*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2006. ISBN 80-733-0098-2. – str. 55-57

⁶⁸ ŠIMEČKOVÁ, Šárka. *Vietnamská komunita v Praze*. Praha: Muzeum hlavního města Prahy, 2010. ISBN 978-80-85394-72-6.- str. 32-34

Vietnamské tradiční obřady

K tradicím a zvyklostem, které se navzdory životu v České republice stále dodržují, patří uctívání předků, lunární Nový rok (Tết) a výroční den smrti rodinného příslušníka. Ve všech zmíněných případech se nelze obejít bez oltáře předků, jež bývá zavěšený nejčastěji v obývacím pokoji každé vietnamské či smíšené rodiny.

Novinku představuje slavení narozenin. Ve Vietnamu není zvykem je každoročně slavit. Dříve se nanejvýš slavil první a šedesátý rok. Dnes už to však neplatí a vietnamské děti i mládež slaví své narozeniny běžně. Vietnamci začali slavit také Vánoce.⁶⁹

4.1. Vietnamské děti na českých školách

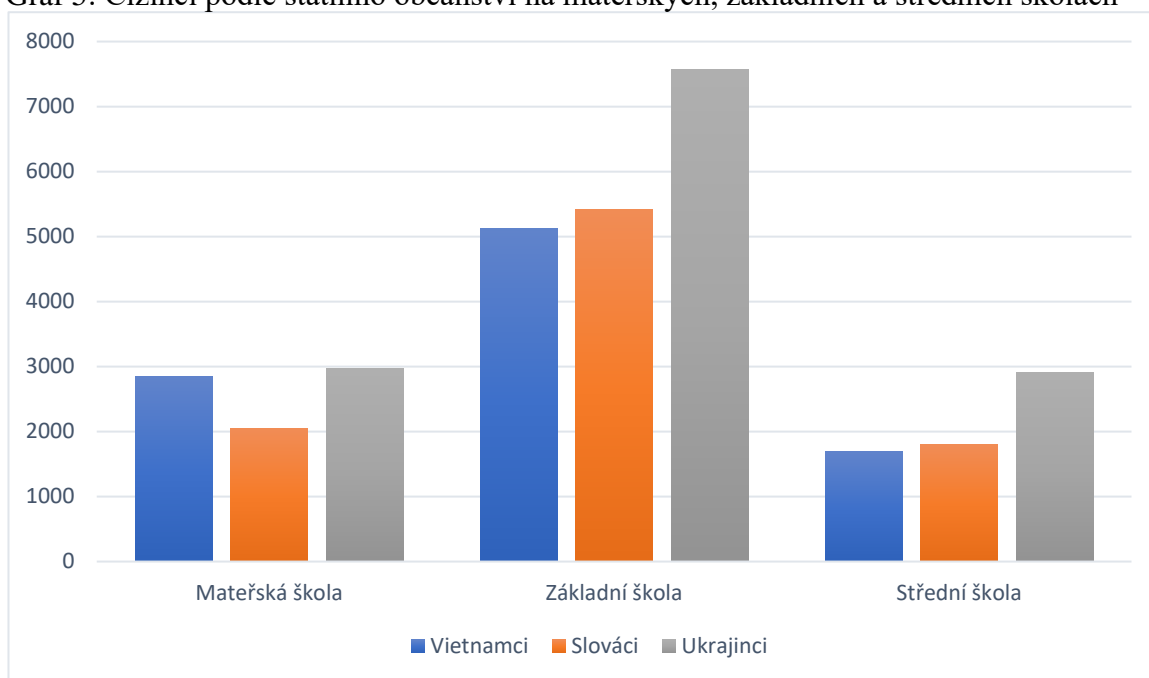
Vietnamské děti jsou poměrně významně zastoupeny na českých školách. V minulém školním roce, tedy 2019/2020, tvořili 19 % z celkového počtu cizinců a zařadili se tak na třetí příčku nejvíce zastoupené národnostní menšiny na českých školách.

Ve stejný školní rok se v mateřských školách evidovalo 2 843 vietnamských dětí, na základních školách 5 119 dětí, na středních školách 1 690 žáků a na vysokých školách pouze 452 studentů.⁷⁰

⁶⁹ ČERNÍK, Jan. *S vietnamskými dětmi na českých školách*. 1. vydání Jinočany: H&H, 2006. ISBN 80-7319-055-9. – str. 121, 122, 124

⁷⁰ Cizinci v České republice 2020. Český statistický úřad [online]. 2020 [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/125507871/29002720.pdf/72ffef73-2105-4fde-9220-6549e8348aa3?version=1.3> - str. 178,191

Graf 5: Cizinci podle státního občanství na mateřských, základních a středních školách



Zdroj: vlastní zpracování dat Českého statistického úřadu, dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/125507871/29002720.pdf/72ffef73-2105-4fde-9220-6549e8348aa3?version=1.3>

Příchod vietnamských dětí na české školy lze rozdělit do dvou skupin. Na ty, které se v ČR narodily a ty, které se sem v útlém věku přistěhovaly. V současnosti se už v mnoha českých školách považují příslušníci vietnamské národnosti za běžnou složku žactva.

Avšak i v dnešní době se pedagogové stále setkávají s případy, kdy jiné jazykové a kulturní prostředí staví jak nově příchozího žáka, tak vyučujícího do nepříjemné situace. Před učitelem se náhle ocitá dítě a rodiče, kteří nerozumí ani českému jazyku, natož nárokům české školy.

Obecně školy zařazují příchozí děti do ročníku, jemuž odpovídá jejich jazyková dovednost. Může se tak stát, že se jedenáctileté dítě nachází v druhé třídě. Podle odborníků bývá začlenění v takovémto kolektivu ještě složitější, než je tomu za normální situace.

Vietnamské děti se nejnázne zapojí do kolektivu na prvním stupni, kde „povídání“ zatím nehraje tak důležitou roli. Na druhém stupni bývá začlenění do skupiny již náročnější. Jazyková bariéra totiž zamezuje většímu rozsahu konverzace, a tím vzniká tendence dětí se o přestávkách stýkat spíše se svými krajany. Zajímavé je, že se tak stává i přes kladné a vstřícné reakce spolužáků na jejich příchod.

Tyto problémy se ovšem vyhýbají skupině vietnamských dětí, jež se v České republice narodily – tzv. druhá generace. Ty si totiž český jazyk osvojily už v předškolním či raném školním věku natolik, že jej ovládají prakticky jako rodilí mluvčí.

Při vstupu dětí vietnamské národnosti do prostředí českých škol čelí nové situaci i jejich rodiče. Často bývají dezorientováni a nechápou nároky českých škol na domácí přípravu, pomůcky či formální náležitosti. Není tedy tajemstvím, že tyto záležitosti převážná většina řeší skrze prostředníky, tlumočnický nebo přímo své děti.⁷¹ Pokud se škole podaří zapojit vietnamské rodiče do vzdělání svých dětí, může to mimo jiné napomoci i k jejich integraci. Navíc dojde k odlehčení psychické zátěže dítěte, které musí rodičům neustále vysvětlovat fungování českého školského systému.

Zájem rodičů na vzdělání dítěte také vede k lepšímu základu, na kterém může škola dále stavět. Vietnamské děti jsou vychovávány v tzv. konfuciánském stylu. V praxi se tato výchova projevuje důrazem na vzdělávání a respektováním svých učitelů. Tyto hodnoty vychází z dlouholeté vietnamské tradice a odjakživa byly dětem vštěpovány rodinou i společností. Lze tedy konstatovat, že motivace k učení u vietnamských dětí se pohybuje na mnohem vyšší úrovni než u dětí českých.

Vietnamští rodiče také vědí, že ovládnutí českého jazyka usnadní dětem orientaci nejen v běžném životě, ale třeba i legislativě. Proto se stává, že své děti zbytečně zatěžují intenzivním doučováním či kroužky.⁷²

4.2. Vietnamská média

Vietnamským médiím se obecně přisuzuje zásadní význam, jelikož se mnohdy jedná o nejčastější zdroj informací pro vietnamskou komunitu žijící v České republice. Kladně pak působí i na začlenění této menšiny do většinové společnosti.⁷³

4.2.1. Tisk a internet

Ještě před vznikem prvního tištěného časopisu Quê Hương (Domov), si Vietnamci nechávali tiskoviny zasílat z domova. Nicméně to se změnilo s příchodem 70. let, kdy přišla vietnamská ambasáda s nápadem vydávat vlastní bulletin na území tehdejšího Československa. Od té doby bylo pro vietnamské občany mnohem snazší zorientovat se v dění na našem území i ve své vlasti. Obsah tiskovin se totiž nevěnoval jen novinkám z Vietnamu, ale i aktualitám z českého prostředí. S nástupem internetu se zájem o tento časopis výrazně snížil a jeho poslední výtisk vyšel roku 2007.

⁷¹ BUREŠOVÁ, Ivona. *Současná problematika východoasijských menšin v České republice*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. ISBN 978-80-244-2645-7. – str.26, 27,100, 101

⁷² ČERNÍK, Jan. *S vietnamskými dětmi na českých školách*. 1. vydání Jinočany: H&H, 2006. ISBN 80-7319-055-9. – str. 157-159

⁷³ LEONTIYEVA, Yana. *Menšinová problematika v ČR: komunitní život a reprezentace kolektivních zájmů: (Slováci, Ukrajinci, Vietnamci a Romové)*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2006. ISBN 80-733-0098-2. – str. 55-57 – str. 60

V 90. letech 20. století došlo k tvorbě informačních tiskovin tvořených studenty. Vznikl tak například opoziční list *Đàn Chim Việt* (Hejno vietnamských ptáků) nebo *Diễn Đàn* (Fórum). Smyslem jejich produkce bylo poskytnutí prostoru názorům odlišným od oficiálních stanovisek vietnamské ambasády v Praze. Jenže žádný z těchto listů se dlouhodobě nedokázal prosadit, a proto došlo k jejich postupnému vymizení.

V roce 1997 začaly poprvé vycházet časopisy s komerčními ambicemi jako *Tuần Tin Túc* (Týdenní zprávy) a *Tuần Lễ* (Týden). Z důvodu stále rostoucí potřeby vietnamských čtenářů došlo nakonec k jejich spojení a vytvoření týdeníku *Tuần Tin Mới* (Novinky týdne).

V současné době se všechna vydávaná periodika snaží zaujmout co nejširší spektrum čtenářů, a tak se nezaměřují pouze na zpravodajství, ale i vědu, sport, rubriku pro mladé, ženy, jazykové kurzy atd. Redaktoři vietnamských tiskovin čerpají zejména z již publikovaných českých a vietnamských článků.

Grafická stránka všech těchto tiskovin bývá stejnorodá. Kromě speciálních vydání týkajících se vietnamských oslav, titulní stránky a inzerce, jsou veškeré týdeníky tištěny černobíle. Na úvodních stránkách se často objevují fotografie zachycující důležitou událost, přírodu nebo modelky.

Mezi tři nejrozšířenější a nejčtenější vietnamská periodika patří už zmíněný týdeník *Tuần Tin Mới*, časopis *Vạn Xuân* (Deset tisíc jar) a *Vườn Đào* (Broskvoňová zahrada), dnes již nazývaný *Thế Giới Trẻ* (Mladý svět).⁷⁴

V rámci internetu mohou Vietnamci sledovat novinky například na www.vietinfo.cz nebo www.secviet.cz. Na těchto internetových stránkách lze nalézt aktuální události a zprávy z celého světa psané ve vietnamském jazyce. Jako kvalitní zdroj informací se dají použít i odkazy na webové stránky vietnamský spolků působících na území ČR. Může se jednat o dobře známý spolek *South East Asia* (dříve *Klub Hanoi*) na adrese www.sea-l.cz, spolek mladých Vietnamců z Prahy na www.vietup.cz nebo sdružení příslušníků vietnamské menšiny či vietnamského původu na www.vanlang.eu.⁷⁵

4.2.2. Televize a rádio

Televizní programy ve vietnamském jazyce lze sledovat na kanále VTV4, který je přímo určen pro Vietnamce žijící v zahraničí. Nevysílá jen zprávy z Vietnamu a celého světa, nýbrž i dětské, kulturní a zeměpisné programy.

⁷⁴ Vietnamský tisk v ČR. *Migraceonline* [online]. [cit. 2021-03-16]. Dostupné z: <https://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/vietnamsky-tisk-v-cr>

⁷⁵ Vietnamská média v ČR. *South East Asia – liaison*, z. s. [online]. [cit. 2021-03-16]. Dostupné z: <http://sea-l.cz/cs/odkazy/>

Co se týče rádiového vysílání, v dnešní době neexistuje žádná aktivní stanice. V 90. letech však jedna rádiová stanice ve vietnamštině fungovala. Nicméně pro nedostatek posluchačů a nízký zájem byla zrušena.⁷⁶

4.3. *Vietnamské spolky*

V České republice působí několik vietnamských spolků, které se snaží obohatit a zároveň zpříjemnit život svých krajanů na území ČR. V současnosti se jedná o téměř tři desítky organizací vytvořené vietnamskou komunitou.⁷⁷

Nejčastěji se zakládají zájmové profesní spolky podporující podnikatelskou iniciativu. S cílem podporovat ekonomické aktivity vietnamských příslušníků na našem území byl historicky jako první založen roku 1992 Svaz vietnamských podnikatelů. Tento spolek se nesnažil o začlenění svých krajanů do většinové společnosti, naopak se soustředil spíše jen na podporu své vlasti a vietnamských občanů na českém území. Za cíl si kladl zastupovat, a hlavně obhajovat zájmy vietnamských podnikatelů vůči českým úřadům, jakožto i udržovat dobré vztahy s ambasádou.

Nepočtenější organizace zastřešující vietnamskou komunitu se nazývá Svaz Vietnamců v ČR. Vznikl roku 1999 v Praze a dnes najdeme jeho pobočky skoro v každém městě či obci s vyšší koncentrací Vietnamců. Sdružuje především dlouhodobě usazené a úspěšné vietnamské podnikatele, kteří mají za úkol především komunikovat s většinovou společností. Kromě řešení konfliktů týkajících se vlastní komunity, pořádají i řadu kulturních akcí. Každoročně to jsou např. slavnosti Nového lunárního roku, vietnamský dětský den či ocenění dětí za výborné studijní výsledky.⁷⁸

Kromě již zmíněných profesních sdružení vznikají i spolky podporující jiné oblasti zájmů vietnamské komunity. Mnoho organizací se například podílí na pořádání kulturních akcí, pomoci jednotlivcům v těžkých situacích, udržování a rozvoj vietnamského jazyka, tradic, kultury nebo zastávají role mluvčích celé komunity. Dále se také snaží o pozitivní ovlivnění vztahu vietnamské menšiny s většinovou společností, tedy procesu integrace.⁷⁹

⁷⁶ PĚTIOKÁ, Ida. *Vietnamci v Čechách* [online]. Hospodářská a kulturní studia, Provozně ekonomická fakulta ČZU v Praze, 2009. Dostupné z: http://www.hks.re/wiki/vietnamci_v_cekach

⁷⁷ Vietnamská národnostní menšina. *Vláda České republiky* [online]. [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/mensiny/vietnamska-mensina-108870/>

⁷⁸ SCHEU, Harald Christian. *Migrace a kulturní konflikty*. Praha: Auditorium, 2011. ISBN 978-80-87284-07-0. – str. 217

⁷⁹ VODÁČKOVÁ, Daniela. *Porozumění a krize: Podpora interkulturní vnímavosti české společnosti prostřednictvím rozborů krizových situací u Vietnamců a Mongolů žijících v ČR* [online]. Praha: Charita Česká republika, 2018 [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.charita.cz/res/archive/003/002058.pdf?seek=1587396264>

Zástupci těchto organizací jsou např. Asociace českých občanů vietnamského původu, Van Lang, Česko-vietnamská společnost nebo Svaz vietnamských studentů a mládeže.

Mezi nábožensky zaměřené spolky patří Vietnamská misie, Vietnamské buddhistické společenství či Společenství vietnamského buddhismu v ČR. Sport podporují zejména Hong khi Dao – škola vietnamského kung-fu a Vietnamsko-česká sportovní asociace Hong Khi Dao. Sdružení vznikají i na základě jména provincie, ze které jeho členové pocházejí – např. Sdružení vietnamských krajanů z provincie Hải Phòng.

Zvláštní kuriozitou jsou pak spolky, které nevznikly čistě jen na bázi členů vietnamské komunity, ale i zástupců většinové společnosti. V České republice je založili vietnamští studenti ruku v ruce s českými vietnamisty. Konkrétně se jedná o South East Asia, dříve nazývaný jako Klub Hanoi a Info-Dráček.⁸⁰

4.4. Bariéry integrace

Vietnamci při příchodu do České republiky nečelí jen jazykovým a kulturním překážkám, jak se může na první pohled zdát, nýbrž i poměrně homogenní a xenofobní majoritní společnosti. Česká společnost historicky nikdy nejevila výrazný zájem o poznání kultury vietnamské komunity. Češi vnímali dočasné soužití s vietnamskými občany spíše jako morální povinnost, jelikož se jejich země nacházela uprostřed války. Postupem času však docházelo ke střetu těchto dvou kultur.⁸¹ Neustálá vzájemná nedorozumění spočívající v rozdílných komunikačních stylech nakonec vedla k oboustrannému odsuzování národností. Dodnes se ve většinové společnosti objevují negativní názory na přítomnost příslušníků vietnamské národnosti plynoucí především z médií.

Překážku v integraci vytváří také přístup samotných Vietnamců k pobytu v České republice. Mnoho z nich přijelo s vidinou zlepšení své ekonomické situace a myšlenkou provizorního života.⁸² Nesounáležitost s českou společností může plynout i z vietnamských tradic. Od dětství jsou Vietnamci vedeni k úctě a hrdosti na svou vlast, proto u nich nepanuje velký zájem o osvojení si nebo přinejmenším poznání české kultury.

⁸⁰ Vietnamská národnost menšina. *Vláda České republiky* [online]. [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/mensiny/vietnamska-mensina-108870/>

⁸¹ ČERNÍK, Jan. *S vietnamskými dětmi na českých školách*. 1. vydání Jinočany: H&H, 2006. ISBN 80-7319-055-9. – str. 98, 112

⁸² MARTÍNKOVÁ, Šárka. *Vietnamci, Mongolové a Ukrajinci v ČR: Pracovní migrace, životní podmínky, kulturní specifika (informační příručka Policie ČR)* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 2011 [cit. 2021-03-18]. ISBN 978-80-7312-063-4. Dostupné z: <https://www.clovekvtisni.cz/media/publications/105/file/1367397604-metodika-cizinci-web.pdf> - str.22,23

Důvod nezájmu o začlenění může pramenit i z obezřetnosti vůči Západu. V minulosti se totiž Vietnam potýkal s dlouhým obdobím válek a sporů právě s těmito zeměmi.⁸³ Vietnamci často nedůvěřují ani institucionálnímu prostředí České republiky. Snaží se na sebe co nejméně upozorňovat a případné problémy řešit uvnitř komunity.

Největší bariéru představuje hlavně neznalost českého jazyka. Vietnamština se od češtiny relativně výrazně liší – např. intonací, diakritikou, oslovováním.⁸⁴ Vietnamci tak často netuší, jak si české slovo představit, natož pak postavit větu či pochopit gramatické kategorie (rod, skloňování, časování). Složitost jazyka snižuje motivaci se jej naučit, což vede k vytvoření nepřekonatelné jazykové bariéry.⁸⁵ S tím se dále pojí i častější využívání zprostředkovatelského servisu. Vietnamci se tak nesnaží osamostatnit a aktivně vstoupit do prostředí české společnosti.⁸⁶

Mezi další faktory zpomalující proces začleňování patří i nedostatečné právní povědomí. Informovanost o právech a povinnostech představuje základ pro ekonomickou soběstačnost, jakožto i zamezení jejich vykořisťování na trhu práce.⁸⁷

O vietnamské komunitě by se tedy dalo říci, že je charakteristická svou uzavřeností, ale otázka zní, zda se jedná o dobrovolnou či nucenou formu. Nedostatečný styk s většinovou společností nemusí být vždy volbou samotných Vietnamců, ale důsledkem kulturního šoku, kterým si prochází.⁸⁸

⁸³ ČERNÍK, Jan. *S vietnamskými dětmi na českých školách*. 1. vydání Jinočany: H&H, 2006. ISBN 80-7319-055-9. – str. 114

⁸⁴ MARTÍNKOVÁ, Šárka. *Vietnamci, Mongolové a Ukrajinci v ČR: Pracovní migrace, životní podmínky, kulturní specifika (informační příručka Policie ČR)* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 2011 [cit. 2021-03-18]. ISBN 978-80-7312-063-4. Dostupné z: <https://www.clovekvtisni.cz/media/publications/105/file/1367397604-metodika-cizinci-web.pdf> - str.22

⁸⁵ Metodické poznámky k výuce češtiny pro Vietnamce. In: *Inkluzivní škola* [online]. 2010 [cit. 2021-03-18]. Dostupné z: https://www.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/metodicke_poznamky_k_vyuce_cj_pro_vietnamce.pdf

⁸⁶ MARTÍNKOVÁ, Šárka. *Vietnamci, Mongolové a Ukrajinci v ČR: Pracovní migrace, životní podmínky, kulturní specifika (informační příručka Policie ČR)* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 2011 [cit. 2021-03-18]. ISBN 978-80-7312-063-4. Dostupné z: <https://www.clovekvtisni.cz/media/publications/105/file/1367397604-metodika-cizinci-web.pdf> - str.22

⁸⁷ Aktualizovaná „Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu“ a Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců v roce 2016. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha: Vláda České republiky, 2016 [cit. 2021-03-18]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/soubor/analiza-aktualni-situace-v-oblasti-integrace-cizincu-pdf.aspx> - str. 27

⁸⁸ ŠIŠKOVÁ, Tatjana. *Menšiny a migranti v České republice*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-648-9. – str. 104

4.5. Pozitivní faktory ovlivňující integraci

Každá mince má dvě strany a není tomu jinak ani u faktorů ovlivňujících proces integrace. Pozitivní činitele na rozdíl od těch negativních podněcují či přímo urychlují začlenění menšin do většinové společnosti.⁸⁹

Teprve po dlouhodobějším pobytu a narození dítěte vzniká motivace Vietnamců k sociální integraci a širšímu vzdělání o ČR. Především druhá generace vietnamských dětí představuje jakési pojítko pro styk s majoritní společností. Zvláště pak pokud už navštěvují školy. Vietnamští rodiče přichází ve větší míře do kontaktu s českými učiteli, chůvami, či rodiči kamarádů svých dětí.⁹⁰ Škola je někdy jediným místem, kde se mohou Češi a Vietnamci setkávat a navazovat dlouhodobější vztahy.

Příležitostmi pro seznámení příslušníků vietnamské a české národnosti mohou být kromě rodinných vazeb a pracovních vztahů i různé kulturní akce. Vietnamská komunita zde každoročně pořádá např. oslavu Nového lunárního roku, den Vietnamu apod., kam zve své české přátele.

„Pořádáme pravidelná setkání s Čechy v řadě akcí přímo v SAPA, v různých prostorách a společenských místnostech. Také v českých základních školách pořádáme několikrát do roka kulturní den Vietnamu. Tyto akce mají vždy veliký ohlas mezi žáky a rodiči. Snažíme se o to, aby občané a děti poznali kulturu a život ve Vietnamu. Všem přístupné jsou také tradiční oslavy novoročních svátků Tét anebo také Den dětí v srpnu každého roku.“⁹¹

Tran Quang Hung, ředitel Saparia a.s.

Vietnamské menšině by začlenění usnadnil i větší počet informačních materiálů o ČR v rodném jazyce. Dnes se sice distribuují různé vietnamské tiskoviny obsahující mimo zpráv i praktické rady pro život v ČR nebo kurzy českého jazyka na pokračování, avšak ne všichni mají možnost si je zakoupit. K šíření důležitých sdělení pomáhají i webové stránky vietnamských spolků působících na našem území.

⁸⁹ ČERNÍK, Jan. *S vietnamskými dětmi na českých školách*. 1. vydání Jinočany: H&H, 2006. ISBN 80-7319-055-9. – str. 115

⁹⁰ Vztahy mezi majoritou, vietnamskou menšinou a dalšími národnostními skupinami v MČ Praha-Libuš. In: *Cizinci v České republice* [online]. 2014 [cit. 2021-03-18]. Dostupné z: https://www.cizinci.cz/documents/551336/568661/vztahy_Libus.pdf/9623b30f-4eb7-3785-b439-c51e31cc7600 - str. 61, 62

⁹¹ SÝKORA, Luděk. Případová studie rezidenční segregace v Praze - Libuši. In: *Cizinci v České republice* [online]. 2012 [cit. 2021-03-18]. Dostupné z: https://www.cizinci.cz/documents/551336/568661/segregace_Libus.pdf/1cdfa218-6e93-8fd2-323f-b2aa436ff956 - str. 31, 34

Rovněž vietnamské organizace rozšířily v posledních letech svou působnost z čistě vnitřních věcí na aktivity komunitní, veřejné a sociální. To znamená, že na rozdíl od dřívějšíka působí směrem vedoucím k otevření této komunity. Některé již dokonce spolupracují s mezivládními a českými občanskými sdruženími. Na úrovni obcí zase dochází k přímé spolupráci obecních zastupitelských úřadů s vietnamskými obchodníky, podnikateli a vietnamskými sdruženími. Někteří vietnamští zástupci se navíc účastní i zasedání krajských výborů či komisí.⁹²

Dalším pozitivním faktorem je přístupnost bezplatných kurzů češtiny, které pořádají regionální Centra na podporu integrace cizinců, obce a řada neziskových organizací. Výuku českého jazyka nabízí i komerční subjekty nebo specializované weby, e-learningové portály či youtube kanály.⁹³

I přes několik pozitivních činitelů působících na integraci se stále nedaří o začlenění vietnamské komunity do majoritní společnosti ve větší míře. Pokud tedy mají být tyto překážky v integraci zmírněny či úplně odstraněny, nepostačí jen úsilí jedné strany. Dosáhnout žádaného výsledku je možné pouze za předpokladu, že se obě strany aktivně zapojí do řešení těchto problémů.

⁹² ČERNÍK, Jan. *S vietnamskými dětmi na českých školách*. 1. vydání Jinočany: H&H, 2006. ISBN 80-7319-055-9. – str. 109, 112, 116

⁹³ Znalost českého jazyka. *Cizinci v České republice* [online]. [cit. 2021-03-18]. Dostupné z: <https://www.cizinci.cz/web/cz/znalost-ceskeho-jazyka1>

5. Vietnamská rodina v České republice

Ve vietnamských rodinách jsou stále silně zakořeněné tradiční hodnoty konfucianismu. Tento čínský společenský a morální systém odjakživa ovlivňoval všechny mezilidské vztahy ve Vietnamu. Na chování jednotlivců se projevil zejména vlastnostmi jako poslušnost dítěte, úcta ke starším, vzájemná pomoc v širokém kruhu rodiny a solidarita k blízkým i vzdáleným příbuzným. Tyto principy vštěpované Vietnamcům již od dětství se dodržují i v dnešní době, avšak často už jen v oslabené podobě.⁹⁴

Právě poznání těchto základních tradičních hodnot, které vietnamské rodiny uznávají, mohou české společnosti pomoci k lepšímu porozumění životního stylu Vietnamců na území České republiky.

5.1. Vietnamská rodina

Pro Vietnamce představuje rodina střed života. Ve svém žebříčku priorit ji zpravidla staví na první místo, a to za každé situace. Důraz kladený na soudržnost rodiny, vzájemnou pomoc a podporu dokazuje i skutečnost, že v jednom domě společně často žije tři či více generací. Proto se nelze divit, že se mezi jejími členy obvykle tvoří velice silná a pevná rodinná pouta.⁹⁵

Konfucianismus vždy považoval vztah mezi rodiči a dětmi za ten nejdůležitější. Z něj se dále odvíjelo veškeré další jednání jedince. Vycházelo se z předpokladu, že pokud se bude syn chovat uctivě a zdvořile ke svým rodičům, bude se stejným způsobem chovat i k ostatním. V souvislosti s touto ideou se často užívá i citát, který zní: „*Ten, kdo miluje své rodiče, se neodvází ošklivit si ostatní. Ten, kdo je uctivý ke svým rodičům, se neodvází přehlížet ostatní. Lásky a úcta se plně uskutečňují ve službě rodičům.*“⁹⁶

Tradičně znamenalo pro vietnamskou rodinu štěstí pouze narození syna. Proto se také někdy o tomto vztahu hovoří jako o tzv. synovské oddanosti. Ve stejnojmenné knize byl tento termín definován takto: "*Oddaný syn slouží rodičům: Když jsou doma, projevuje patřičnou úctu. Když se o ně stará, projevuje patřičnou radost. Když jsou nemocní, projevuje patřičnou starost. Když je pohřbívá, projevuje patřičný smutek, a když jim obětuje, projevuje patřičnou důstojnost.*"⁹⁷

⁹⁴ Vietnam [online]. 2010 [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <https://www.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/Vietnam.pdf> - str. 10

⁹⁵ Vietnamské zvyky a tradice. Vietnamisa [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.vietnamisa.cz/vietnamske-zvyky-tradice-ktere-si-mel-osvojit-nasinec/>

⁹⁶ Vietnamská rodina - synovská oddanost. South East Asia – liaison [online]. 2005 [cit. 2021-03-26]. Dostupné z: <http://www.sea-l.cz/cs/clanky/posts/vietnamska-rodina-synovska-oddanost/>

⁹⁷ Tamtéž

Kromě respektu k rodičům se od dětí očekávala i bezpodmínečná poslušnost. Potomci například nesměli hovořit, dokud nebyli vyzváni nebo mluvit o svých rodičích neuctivě a ve zlém. Naopak vždy museli jednat tak, aby rodiče nezostudili a ochránili jejich dobrou pověst.

Tradiční vietnamská rodina vychází z patriarchálního modelu, tedy podřízenosti manželky manželovi.⁹⁸ Formální hlavou rodiny byl vždy muž a žena se nacházela spíše v submisivní pozici. Svůj názor sice mohla vyjádřit, ale v drtivé většině se k němu nepřihlíželo.

„Když se můj otec rozhodl odjet z Vietnamu za prací do České republiky, nikoho z nás se neptal a my jsme ho automaticky následovali.“⁹⁹

Tony Minh Tuan

Podřazené postavení ženy může plynout i z tradic. Dívky totiž hned po svatbě odcházely z domu rodiny a nemohly tak dostát povinnosti postarat se o své rodiče. Dokonce i privilegium praktikovat kult předků náleželo pouze mužům.¹⁰⁰

Podle dosud zmíněných hodnot usuzuje psycholožka Tollarová, že: *„Vietnamci tedy nejsou primárně uzavřeni vůči okolní společnosti: žijí rodinným pospolitým životem stejně jako mnoho českých rodin, a tento rodinný život není jejich reakcí na život v cizím prostředí, ale je to přirozené chování Vietnamců, kteří se takto chovají, ať žijí kdekoliv.“¹⁰¹* Právě udržování rodinných vztahů a prokazování úcty starším představuje dvě trvalé hodnoty, které si vietnamské rodiny z generace na generaci předávají dodnes.¹⁰² Pomalu však vlivem české kultury dochází ke změně principů a fungování těchto rodin.

Soudržnost rodiny už není tak silná, jako bývala v minulosti. Rodina totiž odešla z Vietnamu, čímž se dostala do konfliktu s tradicemi. Opustila své prarodiče a předky, o které by se podle konfuciánských hodnot měla postarat. Na místo toho se dnes Vietnamci této povinnosti ujali ve formě finanční podpory, kterou pravidelně své rodině ve Vietnamu zasílají. I přes tento fakt však stále pociťují vinu, že se nechovají správně. Stejně je tomu

⁹⁸ Vietnam [online]. 2010 [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <https://www.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/Vietnam.pdf> - str. 11

⁹⁹ Vietnamci v plzeňských mateřských školách. Plzeň, 2013. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni. Vedoucí práce Mgr. et MgA. Roman Černík. – str. 22

¹⁰⁰ Migrace z Vietnamu do České republiky v kontextu problematiky obchodu s lidmi a vykořisťování [online]. La Strada, 2007 [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: https://aa.ecn.cz/img_upload/224c0704b7b7746e8a07df9a8b20c098/Zprava_migrace_Vietnam.pdf - str. 36

¹⁰¹ Vietnam [online]. 2010 [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <https://www.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/Vietnam.pdf> - str. 11

¹⁰² ŠIMEČKOVÁ, Šárka. Vietnamská komunita v Praze. Praha: Muzeum hlavního města Prahy, 2010. ISBN 978-80-85394-72-6. – str. 32

i u mladé generace, kdy se Vietnamci často touží osamostatnit a najít si svůj vlastní byt. Avšak následně trpí výčitkami nedodržení tradic jako generace starší. Nastává tak konflikt mezi českými a vietnamskými zvyklostmi.

Problémem se stávají i odlišné názory starší a mladší generace Vietnamců. Vietnamští rodiče se vyskytují celé své dny ve vietnamském prostředí, kde nejsou nuceni používat český jazyk. Naopak děti se nachází více ve společnosti české, proto se také přiklání spíše k naší kultuře než svých rodičů. Necítí tak silný vztah k vietnamským tradicím a nechápu úsilí svých rodičů o jejich udržení. I když se rodiče snaží v dětech probudit tradiční vietnamské chování, potomkům nepříjde v české společnosti nikterak užitečné a využitelné. Dokonce čím dál více dochází i k ztrátě znalosti mateřského jazyka u vietnamských dětí. Nedokáží se svými rodiči plnohodnotně komunikovat ve vietnamštině, a naopak rodiče v češtině. V extrémních situacích tak může dojít i k jazykové bariéře mezi rodiči a dětmi. Přilnutí k české kultuře a jazyku může pramenit i z výchovy od tzv. „českých babiček“, kterým své děti vietnamští rodiče svěřovali.¹⁰³

„Díky „českým babičkám“ děti zažívaly „české dětství“ – české svátky i zvyky, chodily na ryby s dědečkem, zkrátka žily takový ten klasický každodenní český život. Na základě toho přilnuly víc k české kultuře. Navíc se mezi nimi a rodiči vytvořila jazyková bariéra, protože neuměly moc dobře vietnamsky. A pokud zase jejich rodiče neuměli příliš česky, tak vzájemná komunikace byla komplikovaná nebo omezená. Často se pak komunikace s rodiči smrškla na večerní „Jak bylo ve škole?“ a „Už jsi jedl?“.“¹⁰⁴

Marta Lopatková, vietnamistka

Ve výchově přetrvává i vedení k úctě, ke vzdělanosti a učitelům. Děti směřují k vypracování se na lepší společenskou pozici, než byla nepřízní osudu přidělena jejich rodičům. Často je popoháněn i pocit ponížení, který vnímají od postojů majoritní společnosti. Proto se dnes vietnamští studenti často zaměřují na studium prestižnějšího povolání podle přání svých rodičů.

„Peníze a prestiž totiž stále hrají velkou roli, a proto většina rodičů tlačí děti do těchto prestižních či lukrativních oborů, tedy na VŠE, práva či medicínu, případně ke studiu v zahraničí. Mladí Vietnamci jsou v současnosti hodně vidět a jsou

¹⁰³ ČERNÍK, Jan. *S vietnamskými dětmi na českých školách*. Jinočany, 2006. Multikulturní inspirace. ISBN 80-731-9055-9. – str. 120, 145, 156

¹⁰⁴ Jsme banánové děti. *Aktuálně.cz* [online]. [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/jsme-bananove-deti/r~7daad216f68411eaa6f6ac1f6b220ee8/>

úspěšní i bez vysoké školy. To ten tlak trochu oslabuje. Rodiče chtějí, aby se jejich děti zkrátka dobře uživilý a aby se o ně jednou mohly postarat. ¹⁰⁵

Marta Lopatková, vietnamistka

Výraznou změnou oproti minulosti bylo také postavení ženy ve vietnamské rodinné hierarchii, kdy došlo ve 20. století ke zrovnoprávnění žen v manželství. Od té doby má hlavní slovo sice stále muž, ale žena představuje jakýsi pomyslný krk, který hýbe hlavou.¹⁰⁶

Vietnamské rodiny se tedy ve většině případů stále drží alespoň základních tradičních hodnot, které se snaží vštěpovat i svým potomkům. V mnoha ohledech je však ovlivňuje česká kultura, a především druhá generace Vietnamců. Dochází tak k menším odchylkám a přizpůsobování se hodnotám spíše majoritní společnosti.

5.2. Smíšená rodina

Na téma česko-vietnamská rodina existuje velice malé množství zdrojů. Většinou se jedná spíše o články psané blogery, rozhovory uvedené na webu či příspěvky na facebookových stránkách popisující zkušenosti ze smíšených vztahů.

Detailní vhled nám do problematiky česko-vietnamských vztahů nabízí například blogerka Hogreta, která již nějakou dobu sdílí na internetu své zážitky a dojmy ze vztahu s Vietnamcem. Prozradila především základní zvyklosti, které si vietnamští partneři ve smíšeném vztahu ponechávají a v jakých oblastech je třeba zvolit kompromis: *„Ze začátku to možná není tak zřejmé, ale časem se odlišnosti dostávají na povrch a je jen na těch dvou lidech, jak moc se dokážou vzájemně tolerovat. Je to hledání zlatého středu nejenom mezi dvěma názory, ale také mezi dvěma kulturami a zvyky. Spousta vietnamských rodin nedokáže překousnout, že by si jejich syn/synovec/vnuk/bratranec našel někoho jiného než Vietnamku.“*

Proto také blogerka doporučuje, aby se česká polovička pokusila naučit alespoň základy vietnamštiny. *„I když váš partner už třeba česky umí výborně, tak jeho příbuzenstvo na tom tak dobře nebude. Vietnamci jsou nadšení, když se s nimi pokusíte mluvit v jejich jazyce,“* tvrdí Hogreta.

Stejně jako u každé vietnamské rodiny, nesmí ani u té smíšené chybět oltář. *„Mladí Vietnamci v Česku jsou většinou ateisté. Ale respektují své tradice, takže například přinášejí oběti (jídlo, vonné tyčinky,...) na oltářky u fotek svých zesnulých. Je tedy pravděpodobné, že ve vaší domácnosti bude mít takovýto ‚oltářek‘ taky své místo. Budete se muset v mnohém přizpůsobit, stejně tak se bude muset přizpůsobit i on. Debatujte spolu o tom, které tradice*

¹⁰⁵ Tamtéž

¹⁰⁶ Vietnam [online]. 2010 [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <https://www.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/Vietnam.pdf> - str. 11

jsou pro vás důležité, a nezdávejte se jich. Prostě slavte jak české, tak vietnamské svátky. Možná, že budete mít Nový rok dvakrát ročně...“ uvedla ve svém článku tatáž blogerka.¹⁰⁷

Podobné zkušenosti se smíšeným partnerstvím uvedla i Radka (33 let) v rozhovoru pro web Studentpoint.cz. Se svým manželem se poznala na tržnici a od té doby spolu strávili už 16 let. Dokonce se naučila i vietnamsky: *„Naučila jsem se vietnamsky, ale nikdy nemluví, protože to neumím dokonale. Většinou rozumím, ale ne všemu, tak si zbytek domýšlím.“* Zajímavé je, že i když se Radka narodila v České republice, přirostla spíše k vietnamské kultuře a jejím hodnotám: *„Spíš se mi začala vietnamská komunita líbit. Hlavně ten styl života, to, jak je ta rodina semknutá a drží pospolu. Všechno, co se týká rodiny, chodu domácnosti a výchovy dětí, je podle mě ve vietnamské rodině skvělé. Troufám si říct, že moje děti jsou velmi dobře vychované. A manžel na tom má obrovský podíl.“* Na otázku, zda jí nepřipadá, že je manžel až příliš velká „hlava rodiny“, jak to ve Vietnamu bývá, odpověděla: *„Jo, je to tak. Vždycky se mě zeptá na můj názor, ale dělá to jen proto, aby se ‚neřeklo‘. Vždycky si udělá všechno podle sebe. Ale vím, že to není žádný tyran. Tohle je zkrátka vietnamská mentalita.“*¹⁰⁸

Z uvedených zkušeností a dojmů blogerky Hogrety a Radky, můžeme usoudit, že vietnamští partneři stále tíhnou ke svým tradicím. Především se jedná o soudržnost rodiny a slavení svátků. Někdy se dokonce stává, že českým partnerům přirostou k srdci více vietnamské tradiční hodnoty než ty české.

Každý vztah však funguje úplně jinak. Nelze tedy pozorovat univerzální vzorec, podle kterého by se dalo jednoznačně popsat chování smíšeného páru. Vždy záleží na domluvě partnerů, vzájemné toleranci a kompromisech. Stejně to funguje i ve smíšené česko-vietnamské rodině, kde nejčastěji dochází k mísení hodnot, tradic a zvyklostí obou kultur.

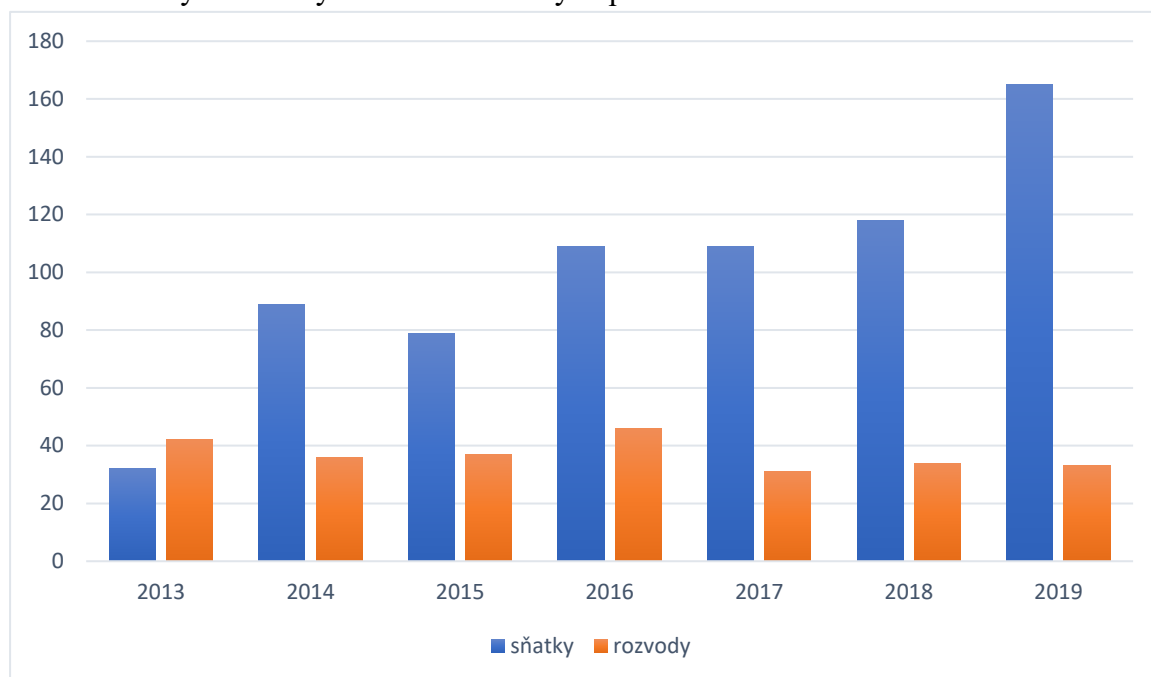
O trvání smíšeného vztahu nemá bloger Hai Anh vysoké mínění: *„Vietnamka s Čechem, Češka s Vietnamcem, ještě jsem neviděl takové manželství, které by se nerozpadlo.“*

¹⁰⁷ Vztah s Vietnamcem. *Asianstyle* [online]. 2014 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <http://www.asianstyle.cz/kultura/11985-vztah-s-vietnamcem>

¹⁰⁸ Žiju s Vietnamcem. *Studentpoint.cz* [online]. 2011 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://www.studentpoint.cz/ziju-s-vietnamcem/?fbclid=IwAR0jmRhPoUckfdW99cFhf6Fv5e1G6CuFn6X7ieWFAldGBDycNMJByvbc3Ro>

Hlavní příčinou jsou zase kulturní odlišnosti.¹⁰⁹ Naopak ČSÚ uvádí, že v roce 2019 bylo uzavřeno 165 sňatků a rozvedlo se jen 33 česko-vietnamských párů.¹¹⁰

Graf 6: Sňatky a rozvody česko-vietnamských párů v letech 2013-2019



Zdroj: vlastní zpracování dat Českého statistického úřadu, dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/125507871/29002720.pdf/72ffef73-2105-4fde-9220-6549e8348aa3?version=1.3>

5.3. Banánové děti

Navenek vypadají jako Vietnamci, ale jejich chování a zvyky jsou české. S nadsázkou tak o sobě tvrdí, že jsou jako banány – zvenku „žlutí“, tedy vietnamští a zevnitř „bílí“, tedy čeští. Proto se také do povědomí české společnosti se vžil pojem „banánové děti“ coby metafora vystihující právě druhou generaci Vietnamců v ČR. Označují se tak zejména děti, které se zde narodily, nebo se sem v útlém věku z Vietnamu přistěhovaly.¹¹¹

K tématu „banánové děti“ se již od roku 2008 věnuje několik blogů psaných vietnamskými studenty, kteří se zmiňují právě o těžkostech života této generace. Ve svých článcích například uvádí, že skoro každé takové dítě čelí v určitém věku otázce „Kdo vlastně jsem?“. Převzaly sice hodnoty majoritní společnosti, ale stále jsou nuceni dodržovat normy

¹⁰⁹ Lásky a sňatky Vietnamců s Češkami. *Viet.cz* [online]. 2011 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <http://www.viet.cz/clanky/27-laska-a-snatky-vietnamcu-s-ceskami>

¹¹⁰ Cizinci v České republice 2020. Český statistický úřad [online]. 2020 [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/125507871/29002720.pdf/72ffef73-2105-4fde-9220-6549e8348aa3?version=1.3> - str. 59, 60

¹¹¹ Banánové děti. *Romano vodori: Časopis pro multikulturní mládež* [online]. [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <http://www.romanovodori.cz/tema~5/bananove-deti/>

chování dané vietnamskou tradicí.¹¹² Součástí hledání vlastní identity bývá i snaha o návrat k vietnamským kořenům, tedy pokusit se lépe naučit vietnamsky a poznat kulturu. Blogerka Duong Nguyen Jirásková se s otázkou identity popasovala následujícím způsobem: „*Jsem banánové dítě, svrchu žlutá (asijské kořeny), uvnitř spíše bílá (evropské vlivy). A jsem tomu ráda. Po letech boje se sebou samou jsem došla k názoru, že můj život ‚na mostě‘ mezi různými kulturami je zajímavý a hodnotný právě díky tomu, jaký je. Střet kultur je moje volba.*“

Podle vietnamských blogerů charakterizuje „banánové děti“ právě jejich život ve dvou světech. Vzhledem k majoritní společnosti se prezentují jako kompetentní členové české společnosti, kteří mohou poskytovat informace o Vietnamu a vietnamské menšině v ČR. Svůj hybridní způsob života tak považují především za přednost, problémem se stává až tehdy, když dochází ke konfliktu se starší generací vietnamských imigrantů.¹¹³

Mnoho vietnamských dětí také navštěvovalo již od malička českou tetu nebo babičku, která jim pomáhala s osvojením si jazyka i zvládnutím školy. Proto také tyto děti umí plynule česky, a naopak se oddalují od vietnamštiny. Někteří dokonce ztrácejí schopnost kvalitně konverzovat v jazyce svých rodičů, natož pak ovládat psaní a čtení. Tento problém se objevuje hlavně u vietnamských dětí narozených v České republice. Často si nevytvoří žádný vztah k Vietnamu a vietnamsky mluvit odmítají. Doma se totiž cítí v České republice.¹¹⁴

V současné době tak můžeme skoro na každém kroku slyšet, jak se spolu vietnamské děti baví česky. „*Celý den mluvím ve škole a s kamarády česky, jen večer prohodím s rodinou něco vietnamsky. ‚Me oi, podáš mi com?‘ Při téhle větě mamka vždycky dostane chuť mi tu misku rýže nepodat, ale vysypat na hlavu. Já si ale nemůžu pomoci, jazyky se mi proplétají jako rýžové nudle,*“ tvrdí Duong Nguyen Thi Thuy.¹¹⁵

¹¹² ŠIMEČKOVÁ, Šárka. *Vietnamská komunita v Praze*. Praha: Muzeum hlavního města Prahy, 2010. ISBN 978-80-85394-72-6. – 37

¹¹³ „*Vy, mladí Vietnamci (‚nenakažení‘), nás počestěné banány prostě pochopit nemůžete*“: *Mladí Vietnamci a superdiverzifikace českého novomediálního prostoru* [online]. Praha, 2020 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://sreview.soc.cas.cz/pdfs/csr/2020/02/04.pdf> - str. 240, 244

¹¹⁴ ŠIMEČKOVÁ, Šárka. *Vietnamská komunita v Praze*. Praha: Muzeum hlavního města Prahy, 2010. ISBN 978-80-85394-72-6. – 35, 37

¹¹⁵ Banánové děti v české džungli. *Lidovky.cz* [online]. 2008 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/bananove-deti-v-ceske-dzungli.A080328_144645_In_domov_glu

II. Praktická část

6. Cíl výzkumu a metoda sběru dat

V praktické části své bakalářské práce jsem se snažila najít odpověď na otázku, zda se všechny generace příslušníků vietnamské komunity vyskytující se v Plzeňském kraji dokázaly integrovat do české společnosti, popřípadě v jaké míře. Pro vietnamské děti narozené v České republice není problém ztotožnit se s českou kulturou. Pro starší generaci to už však nemusí být tak lehké. Z tohoto důvodu jsem rozdělila vietnamskou komunitu celkem na dvě skupiny podle generací – na starší a mladší. Poté jsem zástupce obou skupin podrobila rozhovoru, ve kterém jsem se tázala na různé oblasti života. Zajímala jsem se například o dodržování vietnamských a českých tradic, styky s českou společností či partnerské vztahy. V poslední fázi jsem ze získaných odpovědí vyvodila závěr.

K realizaci empirické části jsem zvolila použití kvalitativní metody výzkumu. Rozhovor totiž představuje nejpřirozenější formu získávání odpovědí a je mnohdy příjemnější než vyplňování dotazníků. Navíc se během rozhovoru lze dodatečně doptávat na určité nejasnosti. Podle Geista (1992) se jedná o jednu z nejpoužívanějších a veřejnosti nejznámějších technik výzkumu.

Kvalitativní výzkum je charakteristický objasňováním jedinečných a neopakovatelných fenoménů, které mohou lidi v různých kvalitách a rovinách vnímat velmi odlišně. Jde tedy hlavně o popis a interpretaci samotné reality výzkumníkem. Proto jej taky Hendl (2016) přirovnává k práci detektiva. Vyhledává a analyzuje získané informace, které přispívají k osvětlení jeho výzkumných otázek. Sběr dat i analýza přitom probíhá současně. Nasbírání data, zanalyzuje je a následně se podle výsledků rozhodne, která potřebuje. Poté se celý proces opakuje. Jelikož nedochází k výběru zúčastněných náhodně, není téměř možné jednotlivé závěry zobecnit. Z hloubkových rozhovorů tak výzkumník vyvozuje deduktivní závěry, které odráží jeho subjektivní dojmy.

Dalším důvodem, proč jsem zvolila právě tuto metodu, je možnost využití polostrukturovaného rozhovoru. Podle Miovského (2006) nabízí tento typ dialogu řadu výhod. Moderátor má totiž možnost udržovat jeho průběh v určitých okruzích a zároveň dává prostor účastníkům pro vlastní vyjádření či dovysvětlení svých myšlenek. Tím dochází k rozpracovávání daných témat do hloubky.

Pro účely praktické části jsem tedy vypracovala dokument s několika základními otázkami, které sloužily spíše jako vodítko při rozhovoru. Zaměřila jsem se v nich na různé oblasti. Ptala jsem se například na vztah k Vietnamu a České republice, dodržování českých a vietnamských zvyků, výběr partnera či kamarádů. V mnoha případech však respondenti

nevyužívali prostor pro vlastní vyjádření a pouze čekali na položení otázky. Proto jsem se vždy snažila z odpovědí zachytit nejzajímavější informaci, na kterou jsem se následně doptávala. Jelikož pandemická situace neumožnila osobní setkání, probíhaly rozhovory online formou. S respondenty jsem komunikovala buď přes email nebo prostřednictvím chatu na webové stránce facebook.

Zúčastněné jsem vybírala především v závislosti na věku, úrovni znalosti českého jazyka, národnosti a místa pobytu. Oslovila jsem celkem 10 zástupců vietnamské komunity žijících v Plzeňském kraji. Výzkumu se však nakonec zúčastnilo jen 9 osob. Celkově jsem tedy získala 4 rozhovory provedené se starší generací Vietnamců a 5 dialogů s mladší generací. Výběr podle jazykové znalosti jsem zařadila do podmínek z toho důvodu, že neovládám vietnamský jazyk natolik, abych zvládla získat potřebné informace pro výzkum.

Všechny dialogy byly prostřednictvím programu OBS studio nahrávány a následně transkribovány do písemné podoby.

7. Vyhodnocení výzkumu

Vyhodnocení výzkumu jsem rozdělila do dvou částí. Nejdříve popíši názory jednotlivých generací na různé oblasti života a následně je mezi sebou porovnáám. Výsledkem tedy bude vytyčení hlavních rozdílů v názorech starší a mladší generace.

Pro lepší orientaci v rozhovorech jsem vytvořila tabulku se základními informacemi o všech respondentech. Do starší generace Vietnamců jsem zařadila osoby s věkem 40 a více let. Mladší generaci pak představují osoby do 39 let. Seznam respondentů je uveden v tabulce v příloze práce.

7.1. *Jak to vidí starší generace*

Všichni dotazovaní uvedli, že v České republice žijí více než 20 let. V důvodech příchodu se ale liší. Respondent B a D (podnikatelé) přijeli za prací, respondent C (58 let) za účelem studia a respondent A (49 let) za svou rodinou.

Po příjezdu bylo pro většinu respondentů nejtěžší to, že neuměli mluvit česky a nevyznali se v českých zákonech. Respondent D dokonce uvádí vtipnou historku, která se mu stala v obchodě. „*Neuměl jsem říct, že chci vajíčko. Tak jsem ukázat slepice a kdákat a ukazovat, jak padat vajíčko ze zadek. Prodavačka koukat divně, ale potom začala smát a dát mi vajíčka. Nebo když jsem chtěl koupit vánoční světlo tak já hodně mrkat a spojovat a prýč palec a ten prst ukázat.*“ Naopak pro respondenta C představoval největší kulturní rozdíl stolování, tedy přejít z hůlek na příbory a česká jídla.

Ze strany české společnosti se setkávali s rasismem a xenofobií, ale dnes už se tyto reakce objevují jen zřídka. Projevovala se hlavně pokřiky jako „rákosník“, „opičák“, „ťaman“. Takové chování respondenti vždy ignorovali a v klidu odešli.

Běžně komunikují převážně vietnamským jazykem. Příčinou může být to, že svůj volný čas tráví z velké části se svými vietnamskými kamarády. Navzdory této skutečnosti není ani pro jednoho zúčastněného problém udržet přátelský vztah s Čechy. Ty poznávali zejména při práci nebo náhodném setkání, například na pražské tržnici SAPA. Respondent B (53 let) uvedl, že dříve žil ve smíšeném manželství, takže měl dost českých přátel i z práce, ale po rozvodu už s nimi neudrzuje kontakt. Podobně to má i respondentka A, která české přátele vůbec nevyhledává. Z těchto odpovědí by se dalo usoudit, že se většina Vietnamců cítí příjemněji ve společnosti vietnamské než české, což také respondenti potvrdili.

Z českých tradic pak dodržují především Vánoce, Velikonoce a slaví Nový rok. Vietnamských tradic však dodržují více. Respondent C přímo uvádí: „*Ano, jako Vietnamec vždy dodržuji vietnamské tradice jako např. Lunární rok, den dětí, buddhismus a opečovávání*

oltáře v domě pro předky.“ Respondent D se s tímto postojem také ztotožňuje. Trochu jinak to má respondent A a B. Ti sice také dodržují tradiční vietnamské svátky a tradice, ale místo buddhismu vyznávají křesťanství. Pravidelně chodí do kostela na mše a jejich domov zdobí soška Panny Marie.

O dění v České republice se dozvídají převážně přes vietnamská média. Nejčastěji používají vietnamské webové stránky jako www.vietinfo.cz, www.secviet.cz nebo vietnamský televizní program VTV4. Tento stereotyp nabourává respondent C (podnikatel), který preferuje čtení českých novin a sledování české televize, především zpráv a sportu. Všechny respondenty zajímají především vládní opatření týkající se koronaviru a změny v zákonech. České knihy se naopak úspěchu mezi zástupci vietnamské komunity nedočkaly.

Na tvorbě politické scény se podílí pouze respondent C, který chodí občas volit. Zbytek zúčastněných nedisponuje českým občanstvím, a tak se jim tato možnost nenabízí. Uvedli však, že pokud by to možné bylo, voleb by se zúčastnili.

Kulturní rozdíl pociťují respondenti nejvíce v chování Čechů. „*Vietnam musí hodně úcta k starý a poslouchat, ale v Česku se děti k rodina chovat jako ke kamarád,*“ uvedla respondentka A. Děti také musí ve Vietnamu hodně pomáhat rodičům, a hlavně je poslouchat. Odlišností bylo také očekávání včasného příchodu na schůzku. Ve Vietnamu totiž není problém se třeba o hodinu opozdit, naopak se to považuje za úplně normální situaci.

V souvislosti s kulturními rozdíly jsem se zeptala i na otázku vztahů. Naprostá většina odpověděla, že zkušenosti s česko-vietnamským vztahem má. Respondent B a C byli v minulosti ženatí s Češkou, avšak ani jedno z těchto manželství nevydrželo. Naopak manželství respondenta D stále trvá. Podělil se i o to, jak to v jeho manželství funguje: „*Manželka stejné vietnam. Málo Čech.*“

Zajímavé je, že pro své děti by si vietnamského partnera přáli jen respondent A a B. Respondent C nepreferuje ani jednu stranu a volbu tak ponechává na svých dětech. Stejně to cítí i respondent D (53 let), ale spíše by uvítal, kdyby si jeho dcera našla českého partnera.

I přes 20 let spokojeného pobytu na našem území vnímají dotazovaní Českou republiku pouze jako dočasné místo k životu a v budoucnu plánují strávit stáří ve své rodné zemi. To však neplatí pro respondenta D, který by rád strávil zbytek svého života zde.

7.2. Jak to vidí mladší generace

Tři z pěti Vietnamců mladší generace uvedli, že se narodili v České republice. Pouze respondentky E a G se sem přistěhovaly v letech 2005–2006 za svou rodinou. Respondentka G (28 let) tvrdí, že pro ni po příjezdu nebylo moc těžké se české kultuře

přizpůsobit. Bylo jí teprve 13 let a vše potřebné se naučila ve škole: „*Chodila jsem tady do školy od šesté třídy, tak jsem naučila česky a našla kamarády.*“ Pro respondentku E (32 let) to ovšem bylo mnohem těžší. Když se přistěhovala do ČR, dovršila 16 let a ve škole tak strávila pouhý rok. Zajímavé je, že obě respondentky byly ve škole poslány o 2 ročníky níže. Navíc respondentka G dokončila i 9. třídu, což se však nedá říci o respondentce E.

Pro zástupce mladší generace narozené v ČR platí, že svým způsobem v české kultuře vyrůstali. Chodili zde do školky a následně do školy. Také je často hlídaly české tety či babičky. „*Od tří let jsem byla u hlídací babičky, co mě hodně naučila češtinu a pomáhala mi s úkoly do školy. Rodiče šli prodávat a nechávali mě tam tak 7 hodin denně,*“ uvedla respondentka F (studentka VŠE). Stále ale ctí vietnamské hodnoty, které jim byly od dětství vštěpovány. Respondent H se svěřil, že: „*Doma na mě rodiče vždy mluvili vietnamsky a drželi mě zkrátka. Musel jsem poslouchat, a hlavně respektovat starší, nikdy jsem si nemohl dovolit někomu odmlouvat, jak to někdy dělají české děti.*“ Během svých školních let se i tato generace Vietnamců potýkala s rasismem, především od svých spolužáků. Dnes už však těmto problémům čelí minimálně.

Všichni dotazovaní také uvedli, že mají jak české, tak vietnamské přátele. Naprostá většina však preferuje trávení svého volného času s vietnamskými kamarády. Respondentka I (žákyně základní školy) tvrdí: „*Radši jsem s vietnamskými kamarády, protože si více rozumíme. Byli jsme vychováni stejným způsobem, a tak si můžeme povídat o společných problémech. Taky když nevím, jak něco říct česky, můžu to říct vietnamsky. Ale skoro pořád mluvíme stejně vietnamsky.*“ Podobný názor má i respondentka E a G. Obě totiž pracují převážně s Vietnamci a celé dny se tak nachází ve vietnamské společnosti. „*Celý den pracuju a potkám český lidi jen jako servírka, když objednájí jídlo v naše restaurace.*“

V souvislosti s preferencí vietnamských přátel došlo i na otázku, zda se cítí příjemněji v přítomnosti Čechů či Vietnamců. Pouze dva dotazovaní odpověděli, že v přítomnosti Vietnamců. Zbytek uvedl, že se cítí příjemně i ve společnosti české.

Dalo by se předpokládat, že když tráví čas spíše s vietnamskými přáteli a doma s rodiči, tak v běžném životě budou užívat zejména vietnamský jazyk. U respondentek E, G a I se tato domněnka potvrdila. S rodinou i vietnamskými přáteli komunikují ve vietnamštině. Opakem je respondent H (16 let), který se svými kamarády mluví převážně česky a pouze s rodiči vietnamsky, jelikož češtinu moc neovládají. Respondentka F zase uvádí: „*Spíš mixovaně. S tatškou často mluvím česky a do toho míchám vietnamštinu. S přáteli*

do toho ještě přihazují angličtinu.“ Tito dva respondenti se také svěřili, že při komunikaci s rodiči pocítují určitou překážku.

Českou televizi sledují kromě respondentky G (servírka) všichni zúčastnění výzkumu. Respondent H a respondentka I čtou i české knížky, a to především kvůli škole. Respondentka F se vyjádřila takto: „*Ano, ale spíš koukám na internet a občas na televizi. Vietnamské knížky už nečtu, protože tomu nerozumím.*“

„*Svátky slavím české i vietnamské. Z vietnamských dodržujeme Tét a Trung thu, to je den dětí. A to je všechno. Taky uctíváme předky, takže máme doma oltář a dáváme tam ovoce, svíčky a tak. Ale přikláním se spíš k českým tradicím,*“ svěřila se respondentka F (25 let). Odlišný názor má respondentka E (32 let): „*Ale mám rád víc vietnamské, máme víc lidí a víc zábava.*“ S tímto postojem se ztotožňuje i respondentka I. I přes tato různá smýšlení se nakonec všichni shodli, že slaví svátky české i vietnamské. Z vietnamských jsou to Nový lunární rok (Tét) a den dětí (Trung thu). Z českých převážně dodržují Vánoce, oslavu Nového roku a Velikonoce.

Mladší generace dokonce také uvedla, že i když se většina narodila v České republice, stále pozorují rozdíly mezi českou a vietnamskou kulturou, hlavně v chování dětí. Zvláště pak respondentka E, která se sem přistěhovala v dětství: „*Cítím hodně jiný než ve Vietnamu. Tady já myslím jako děti, maminka a tatínek vypadá jako spolu kamarád. Ale u nás jiný i úřad. U nás není všechno stejné úroveň, ale tady všechno stejný. A hodně musí chodit na čas, já není zvyklý.*“

Mladí Vietnamci se v mnoha ohledech nachází uprostřed dvou kultur. Můžou se tak potýkat s otázkou vlastní identity. Respondentka E, G, a I nepochybuji, že jsou i vnitru pravými Vietnamkami. Jinak to cítí respondent H: „*Cítím se spíše jako banán, žlutý z povrchu a bílý zevnitř. Jsem naučený na české zvyky, ale pořád v sobě cítím vietnamské kořeny, ke kterým mám respekt.*“

O dění v České republice se většina respondentů zásadně nezajímá, připisují to však jejich mladému věku či neporozumění dané problematice nežli úplnému nezájmu o to, co se v této zemi děje. Respondentka I tento fakt výstižně shrnuje větou: „*Nezajímám se o to, protože těmto věcem ještě moc nerozumím, politice vůbec. Občas kouknu na zprávy, ale teď hlavně kvůli koruně a novým zákazům.*“

Respondentů jsem se také zeptala na jejich milostný život. Respondentka F (25 let) odpověděla: „*Rodiče pro mě chtěli Vietnamce, protože prý mají Češi větší rozvodovost. Ale já si našla česko-vietnamského Itala. Ze začátku jsme měli problémy s rodiči, ale teď už ho přijali. Hodně po něm vyžadovali vietnamštinu. Už jsme spolu byli i ve Vietnamu a tam ho rodina přijala, takže od té doby se ty vztahy ještě víc zlepšily.*“ Respondent H (16 let) uvedl

podobné zkušenosti: „*Chod' s Češkami tak moc, až tě to omrzí, ale poté si musíš vzít Vietnamku.*“ Ostatní si přejí nebo dokonce už mají vztah s partnerem vietnamského původu.

Výběr partnera může také souviset s názorem na to, kde chtějí dotazovaní strávit zbytek svého života. Naprostá většina respondentů by chtěla v budoucnosti žít ve Vietnamu. Jedině respondent H a respondentka F se ve stáří nechtějí vrátit zpět do Vietnamu. Plánují žít v zahraničí. Respondent H si představuje svůj život v Anglii a respondentka F tam, kde se jí naskytne lepší pracovní příležitost.

7.3. Shrnutí výsledků

Rozdíly mezi názory starší a mladší generace se až tak moc neliší. Myslím si, že důvodem je hlavně vliv vietnamských rodičů na své děti. Učí je totiž vietnamským hodnotám, tradicím a zvyklostem již od mala. Na druhou stranu jsou ovlivňováni i výchovou svých českých babiček a tetiček.

I když mezi mladými Vietnamci můžeme často slyšet stížnosti na své rodiče ohledně výchovy, nakonec si těchto hodnot velice váží a své kořeny nezapomínají. Možná si to ani neuvědomují, ale v mnoha ohledech přemýšlejí stejně jako jejich rodiče. Například své přátele si primárně hledají ve vietnamské společnosti, nechtějí v České republice strávit zbytek života a preferují partnery stejné národnosti.

Z uskutečněných rozhovorů mi přijde, že se mladá generace nachází na jakémsi mostě mezi českou a vietnamskou kulturou. Avšak blíže stojí k břehu vietnamské pevniny.

V některých případech se ale mladí respondenti přiklonili spíše k českým zvyklostem. Jedná se například o komunikaci. Mnoho Vietnamců dnes hovoří se svými vietnamskými přáteli v češtině. Tím, že se v České republice narodili, chodili do školky a školy jim přijde přirozenější komunikovat v češtině. Naopak souvisle mluvit nebo číst knihy ve vietnamštině už bývá problém. Proto také v některých vietnamských rodinách vzniká jazyková bariéra mezi rodiči a dětmi. Překážku v komunikaci představuje také neznalost českého jazyka na straně rodičů. Stává se tak, že děti s rodiči dohromady míchají dva jazyky, aby se vůbec domluvili.

Také rádi slaví české svátky, hlavně Vánoce. Nechtějí přijít o rodinnou večeři, kde se servíruje kapr s bramborovým salátem a večerní rozbalování dárků. V tomto ohledu bych řekla, že děti působí na své rodiče. Vietnamci sice obecně slaví české svátky, ale nedodržují všechny jejich zvyklosti. Například vánoční dárky otevírají odpoledne nebo nemají slavnostní vánoční večeři. Naopak děti narozené v České republice o tyto kouzelné chvíle nechtějí přijít, a tak své rodiče těmito tradicím učí.

Posledním zjištěným rozdílem bylo používání českých médií k získávání informací. Mladá generace preferuje koukání na české programy nebo čtení českých novin. Naopak

starší generace se o dění v České republice dozvídá z vietnamských médií, resp. z televizního programu VTV4 nebo vietnamských webových stránek.

Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo zjistit, do jaké míry se do většinové společnosti dokázali integrovat Vietnamci dvou různých generací. Starší, kteří do České republiky mířili za prací či studiem, a mladší, kteří se zde narodili nebo se do ČR přistěhovali v útlém věku.

V rozhovorech jsem se ptala jednotlivých respondentů na otázky týkající se jejich zvyků, zkušeností a názorů v různých oblastech života. Překvapivě jsem zjistila, že se mínění starší a mladší generace nijak zásadně neliší. I když se může zdát, že se mnoho mladých Vietnamců přiklání právě k české kultuře, tak opak je pravdou.

Předpokládá se, že se mladší generace začlení snadněji než generace starší. Přispívá tomu i fakt, že se zde narodili a navštěvovali základní školy. Tato domněnka je ve své podstatě správná. Druhá generace Vietnamců si často říká „banánové děti“, tedy tvrdí o sobě, že jsou na povrchu žlutí a uvnitř bílí. V zásadě to znamená, že sice vypadají jako Vietnamci, ale řídí se hodnotami, zvyky a tradicemi českými. Avšak silnou roli zde stále hrají jejich rodiče. Od malička je vedou k vietnamským hodnotám, které si v sobě děti nesou celý život. Mladí Vietnamci se tak nechovají úplně podle českých zvyklostí, ale z každého světa si něco málo odnesou. Výsledkem je, že druhá generace stále projevuje úctu ke starším, dodržuje vietnamské tradice a nedovolí si odporovat svým rodičům. Přitom však také touží po svobodě a životě neovládaným rodiči. Jsou tedy na pomezí české a vietnamské kultury, kde často váhají, zda respektovat přání rodičů či poslechnout vlastní srdce.

Vietnamské kořeny se sice nezaprou, ale české prostředí udělalo své. Dnes se mladí Vietnamci běžně na ulici baví v češtině, sledují českou televizi, čtou české knihy a obecně se orientují ve většině českých zvyklostí. Proto nebylo pro mladší generaci nijak zvlášť těžké se začlenit.

Naopak generace starších Vietnamců přijela do České republiky s nulovými znalostmi o této zemi. Vše se museli postupně naučit. Myslím si, že hlavním důvodem, proč se starší generace Vietnamců nedokázala začlenit tak dobře jako ti mladí, je to, že dodnes mnoho z nich neovládá český jazyk natolik, aby dokázali kvalitně konverzovat. Proto se radši zdržují v přítomnosti vietnamské společnosti. Od toho se také odvíjí například preference vietnamských médií, přátel a partnerů.

V určitých oblastech se však české společnosti přiblížit dokázali. Jedná se především o slavení svátků. Dnes už spouště Vietnamcům přijde normální každý rok slavit narozeniny, jmeniny, Vánoce či Velikonoce. Oblíbili si i česká jídla jako guláš či řízky. Někteří dokonce navázali dlouhodobé přátelství s Čechy, a to i přes existující jazykovou bariéru.

Obecně si myslím, že se vietnamská komunita začlenila velice dobře. Obzvlášť to pak platí pro druhou generaci, která už se neprosazuje jen ve zdravotnictví, právu či herectví, ale pomalu se začíná objevovat i na politické scéně. To, že se dnes Vietnamci považují za součást české společnosti, dokazuje i vyjádření místopředsedy Svazu Vietnamců v ČR Sinh Nguyen, který společně s dalšími členy pomohli při boji s koronavirem: *„Jako místopředseda Svazu Vietnamců v ČR jsme pomohli při covidu Plzeňskému kraji a městu Plzeň. Vedlo nás k tomu to, že i vietnamská komunita je součástí české společnosti a vždy si musíme pomáhat a podílet se.“*

Resumé

This bachelor's thesis deals with the integration of the Vietnamese community into the major society in the Pilsen region. Precisely I focused on the integration of younger and older generation of Vietnamese. My goal was to find areas of life where younger Vietnamese people, also known as second generation, integrated better than the older generation and what were the causes of it.

This thesis is divided into two parts. In the theoretical part, I focused on the explanation of basic terms which are connected with the topic of Vietnamese integration. Then I tried to approximate the history of Czech-Vietnamese relations. I started with the period of establishing their relations in the 1950s, how was it after 1989, and how it is now. I also focused on Vietnamese traditions, customs, and values which are kept to this day. Then I paid attention to the integration of Vietnamese in the Czech Republic in general. Which factors help and which on the other side make an obstacle in this process. In this chapter, I described how Vietnamese children deal with the Czech schools, how valued are the Vietnamese media and what are the reasons for the establishment of Vietnamese associations in the Czech Republic. Then I took a closer look at the factors which can slow or help to speed up the process of Vietnamese integration. Finally, the last part is devoted to Vietnamese families living in this state. I tried to describe how these families work. Meaning especially which values they follow and how was their life affected by Czech culture. I also mention the situation in the Czech-Vietnamese family. Here I described the experiences of bloggers who are in a relationship with a Vietnamese man or woman. I was interested in how they compromise and respect each other's culture. In the following, I focused on a group of young Vietnamese people calling themselves „banana children“, I explained the meaning of this term and what are these children dealing with in their half Czech and half Vietnamese life.

In the practical part, I tried to find an answer to my question about the integration of younger and older generation of Vietnamese. I interviewed nine Vietnamese in total who answered all of my questions from different areas of life. I asked about Vietnamese and Czech traditions, customs, values, religion, attitude towards the Czech Republic and Vietnam, etc. In the last part, I found the most interesting differences in opinions of these two generations and make the comparison. The result should show which generation is better integrated.

Literatura:

BROUČEK, Stanislav. *Český pohled na Vietnamce: (mediální obraz Vietnamu, Vietnamců a vietnamství)*. Praha: Etnologický ústav AV ČR, 2003. Imigrace, adaptace, majorita. ISBN 80-850-1046-1.

BROUČEK, Stanislav. *The visible and invisible Vietnamese in the Czech Republic: the problems of adaptation of the modern-day ethnic group in the local environment of the Czech majority*. Prague: Institute of Ethnology CAS, 2016. ISBN 978-80-88081-07-4.

BUREŠOVÁ, Ivona. *Současná problematika východoasijských menšin v České republice*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. ISBN 978-80-244-2645-7.

ČERNÍK, Jan. *S vietnamskými dětmi na českých školách*. 1. vydání Jinočany: H&H, 2006. ISBN 80-7319-055-9.

FREIDINGEROVÁ, Tereza. *Vietnamci v Česku a ve světě: migrační a adaptační tendence*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) v koedici s Přírodovědeckou fakultou Univerzity Karlovy Praha, 2014. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-174-9.

GABAL, Ivan. *Etnické menšiny ve střední Evropě: konflikt nebo integrace*. Praha: G plus G, 1999. ISBN 80-861-0323-4.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9.

JANDOUREK, Jan. *Sociologický slovník*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-269-0.

LEONTIYEVA, Yana. *Menšinová problematika v ČR: komunitní život a reprezentace kolektivních zájmů: (Slováci, Ukrajinci, Vietnamci a Romové)*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2006. ISBN 80-733-0098-2.

MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1362-4.

NOŽINA, Miroslav. *Kriminální síť ve vietnamské diaspoře: případ České republiky*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2009. ISBN 978-80-86506-82-1.

POKORNÝ, Jan. *Český ženich a vietnamská nevěsta, aneb, Jak se žije s Vietnamkou*. Rudná: autoři vydali vlastním nákladem, [2018]. ISBN 978-80-270-4352-1.

PRŮCHA, Jan. *Multikulturní výchova: teorie - praxe - výzkum*. Praha: ISV, 2001. Pedagogika (ISV). ISBN 80-858-6672-2.

RÁKOCZYOVÁ, Miroslava. *Sociální integrace přistěhovalců v České republice*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2009. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-023-0.

SCHEU, Harald Christian. *Migrace a kulturní konflikty*. Praha: Auditorium, 2011. ISBN 978-80-87284-07-0.

ŠIMEČKOVÁ, Šárka. *Vietnamská komunita v Praze*. Praha: Muzeum hlavního města Prahy, 2010. ISBN 978-80-85394-72-6.

ŠÍŠKOVÁ, Tatjana. *Menšiny a migranti v České republice*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-648-9.

VESELÁ, Jana. *Sociologický výzkum a jeho metody*. Vyd. 2. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2006. ISBN 80-719-4847-0.

Internetové zdroje:

Aktualizovaná „Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu“ a Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců v roce 2016. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha: Vláda České republiky, 2016 [cit. 2021-03-18]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/soubor/analyza-aktualni-situace-v-oblasti-integrace-cizincu-pdf.aspx>

Báhn chung. *Vietpalace* [online]. [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: <https://www.vietpalace.cz/blog/vietnamsky-novy-rok-2021-je-rokem-kovoveho-buvola>

Banánové děti v české džungli. *Lidovky.cz* [online]. 2008 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/bananove-deti-v-ceske-dzungli.A080328_144645_In_domov_glu

Banánové děti. *Romano vodori: Časopis pro multikulturní mládež* [online]. [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <http://www.romanovodori.cz/tema~5/bananove-deti/>

Bánh trung thu. *Eva.vn* [online]. [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: <https://eva.vn/bep-eva/cach-lam-banh-trung-thu-thap-cam-nuong-deo-truyen-thong-don-gian-tai-nha-c162a445817.html>

Cizinci podle státního občanství na mateřských, základních a středních školách [online]. Český statistický úřad, 2020 [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/125507871/29002720.pdf/72ffef73-2105-4fde-9220-6549e8348aa3?version=1.3>

Cizinci s platným živnostenským oprávněním k 31.12. 2019 [online]. Český statistický úřad, 2020 [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/125507871/29002720.pdf/72ffef73-2105-4fde-9220-6549e8348aa3?version=1.3>

Cizinci v České republice 2020. Český statistický úřad [online]. 2020 [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/125507871/29002720.pdf/72ffef73-2105-4fde-9220-6549e8348aa3?version=1.3>

Cizinci v České republice podle dat sčítání lidu [online]. Praha: Český statistický úřad, 2014 [cit. 2021-03-26]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20541803/170222-14.pdf/870a2cea-fe98-4b36-b7d0-cacf30b2a395?version=1.0>

Cizinci v ČR podle státního občanství v letech 1994 - 2019 [online]. Český statistický úřad, 2020 [cit. 2021-03-25]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/11292/27320905/c01R04_2019.xlsx/3bc309de-78d4-4ac9-8081-6f6866f86788?version=1.0

Česko-vietnamské sňatky 1998–2019 [online]. Český statistický úřad, 2020 [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/125507871/29002720.pdf/72ffef73-2105-4fde-9220-6549e8348aa3?version=1.3>

Čínský lunární kalendář. *GoldenGate* [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.lunarniserie.goldengate.cz/cinsky-zverokruh/>

Demografické aspekty života cizinců: Cizinci celkem podle státního občanství v letech 2008 - 2017 (k 31. 12.). *Český statistický úřad: Cizinci v ČR - 2018* [online]. 11. 12. 2018 [cit. 2019-04-09]. Dostupné z:

<https://www.czso.cz/documents/10180/61196236/290027180101.pdf/d9be805b-61c0-4ea8-8f1f-bd60d6bfba93?version=1.2>

Dlouhodobý pobyt. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: <https://www.mvcr.czhttps://www.mvcr.cz/clanek/obcane-tretich-zemi-dlouhodoby-pobyt.aspx/clanek/udeleni-statniho-obcanstvi-ceske-republiky.aspx>

Jsme banánové děti. *Aktuálně.cz* [online]. [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/jsme-bananove-deti/r~7daad216f68411eaa6f6ac1f6b220ee8/>

KOCOUREK, Jiří. *Vietnamští mluvčí a zkouška z českého jazyka pro trvalý pobyt: Interkulturní a metodická inspirace pro lektory* [online]. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, 2018 [cit. 2021-03-18]. ISBN 978-80-7481-236-1. Dostupné z: https://cestina-pro-cizince.cz/trvaly-pobyt/a1/wp-content/uploads/sites/2/2020/03/Vietnamci_PRIPRAVA_LEKTORU-2019_06.pdf

Lampióny a jiné hračky na oslavu vietnamského dětského dne. *Mahalo.cz* [online]. [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: <https://www.mahalo.cz/vietnam/informace-o-vietnamu/svatky-a-dny-volna-ve-vietnamu.html>

Láska a sňatky Vietnamců s Čechy. *Viet.cz* [online]. 2011 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <http://www.viet.cz/clanky/27-laska-a-snatky-vietnamcu-s-ceskami>

Lví tanec. *Asianstyle* [online]. [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: <http://www.asianstyle.cz/kultura/15217-vietnamske-deti-slavi-vietnamsky-detsky-den>

MARTÍNKOVÁ, Šárka. *Vietnamci, Mongolové a Ukrajinci v ČR: Pracovní migrace, životní podmínky, kulturní specifika (informační příručka Policie ČR)* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 2011 [cit. 2021-03-18]. ISBN 978-80-7312-063-4. Dostupné z: <https://www.clovekvtisni.cz/media/publications/105/file/1367397604-metodika-cizinci-web.pdf>

Metodické poznámky k výuce češtiny pro Vietnamce. In: *Inkluzivní škola* [online]. 2010 [cit. 2021-03-18]. Dostupné z: https://www.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/metodicke_poznamky_k_vyuce_cj_pro_vietnamce.pdf

Migrace z Vietnamu do České republiky v kontextu problematiky obchodu s lidmi a vykořisťování [online]. La Strada, 2007 [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: https://aa.ecn.cz/img_upload/224c0704b7b7746e8a07df9a8b20c098/Zprava_migrace_Vietnam.pdf

Migrace [online]. Praha: Asociace pro mezinárodní otázky, 2009 [cit. 2021-03-22]. Dostupné z: <https://www.amo.cz/wp-content/uploads/2016/01/PSS-Migrace-CSD1.pdf>

Migrace, azyl a uprchlictví v EU [online]. Praha: Kancelář Poslanecké sněmovny, 2015 [cit. 2021-03-22]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=27148>

Migrace. *Demografie* [online]. [cit. 2021-03-22]. Dostupné z: http://www.demografie.info/?cz_migrace=&PHPSESSID=971c3c842434d90e8cda0ec82df27469

Migrace. *Encyklopedie migrace* [online]. [cit. 2021-03-22]. Dostupné z: <https://www.encyclopediaofmigration.org/migrace/>

Náboženské svátky. *Mahalo.cz: Vietnam* [online]. [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: <https://www.mahalo.cz/vietnam/informace-o-vietnamu/svatky-a-dny-volna-ve-vietnamu.html>

Nabývání státního občanství ČR [online]. Český statistický úřad [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/11292/29578258/c09R91_2019.pdf/4af835a5-3d6e-4d6b-900a-7d58b66f51da?version=1.0

Oltář s obětinami. *South East Asia – liaison* [online]. [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: <http://sea-l.cz/cs/clanky/posts/vietnamske-novorocni-lahudky/>

PECHOVÁ, Eva. *Migrace z Vietnamu do České republiky v kontextu problematiky obchodu s lidmi a vykořisťování* [online]. 2007 [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: http://www.strada.cz/images/Publikace/Ohrozene/migrace_z_viet.pdf - str. 24

PĚTIOKÁ, Ida. *Vietnamci v Čechách* [online] Hospodářská a kulturní studia, Provozně ekonomická fakulta ČZU v Praze, 2009. Dostupné z: http://www.hks.re/wiki/vietnamci_v_zechach

Počet cizinců podle národnosti v ČR [online]. Český statistický úřad, 2020 [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/125507871/29002720.pdf/72ffef73-2105-4fde-9220-6549e8348aa3?version=1.3>

Počet Vietnamců v jednotlivých okresech Plzeňského kraje 2019 [online]. Český statistický úřad, 2020 [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/125507871/29002720.pdf/72ffef73-2105-4fde-9220-6549e8348aa3?version=1.3>

Sňatky a rozvody česko-vietnamských párů v letech 2013-2019 [online]. Český statistický úřad, 2020 [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/125507871/29002720.pdf/72ffef73-2105-4fde-9220-6549e8348aa3?version=1.3>
<https://www.czso.cz/documents/10180/125507871/29002720.pdf/72ffef73-2105-4fde-9220-6549e8348aa3?version=1.3>

Státní občanství ČR nabytá během let 2001 - 2019 [online]. Český statistický úřad, 2020 [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/11292/29578258/c09R91_2019.pdf/4af835a5-3d6e-4d6b-900a-7d58b66f51da?version=1.0

Státní občanství ČR. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/udeleni-statniho-obcanstvi-ceske-republiky.aspx>

Státní svátky. *Vietnam* [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://vietnam1.estranky.cz/clanky/svatky.html>

SÝKORA, Luděk. Případová studie rezidenční segregace v Praze - Libuši. In: *Cizinci v České republice* [online]. 2012 [cit. 2021-03-18]. Dostupné z: https://www.cizinci.cz/documents/551336/568661/segregace_Libus.pdf/1cdfa218-6e93-8fd2-323f-b2aa436ff956

Věková struktura cizinců podle národnosti v ČR z roku 2011 [online]. Český statistický úřad, 2020 [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20541803/170222-14.pdf/870a2cea-fe98-4b36-b7d0-cacf30b2a395?version=1.0>
https://www.czso.cz/documents/11292/29578258/c09R91_2019.pdf/4af835a5-3d6e-4d6b-900a-7d58b66f51da?version=1.0

Vietnam [online]. 2010 [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <https://www.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/Vietnam.pdf>

Vietnamci v ČR jako národnostní menšina. *Migraceonline: Portál pro kritickou diskuzi o migraci* [online]. 2013 [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/vietnamci-v-cr-jako-narodnostni-mensina-poznamka-k-otazce-uznavani-mensin>

Vietnamci v ČR podle účelu pobytu k 31. 12. 2019 [online]. Český statistický úřad, 2020 [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/125507871/29002720.pdf/72ffef73-2105-4fde-9220-6549e8348aa3?version=1.3>

Vietnamská čísla aneb počítejte s Vietnamci. *Vietnamisa* [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.vietnamisa.cz/vietnamska-cisla-aneb-pocitejte-s-vietnamci/>

Vietnamská média v ČR. *South East Asia – liaison, z. s.* [online]. [cit. 2021-03-16]. Dostupné z: <http://sea-l.cz/cs/odkazy/>

Vietnamská národnostní menšina. *Vláda České republiky* [online]. [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/mensiny/vietnamska-mensina-108870/>

Vietnamská rodina - synovská oddanost. *South East Asia – liaison* [online]. 2005 [cit. 2021-03-26]. Dostupné z: <http://www.sea-l.cz/cs/clanky/posts/vietnamska-rodina-synovska-oddanost/>

Vietnamské děti slaví vietnamský dětský den. *Asianstyle* [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <http://www.asianstyle.cz/kultura/15217-vietnamske-deti-slavi-vietnamsky-detsky-den>

Vietnamské novoroční lahůdky. *South East Asia – liaison* [online]. [cit. 2021-03-29]. Dostupné z: <http://sea-l.cz/cs/clanky/posts/vietnamske-novorocni-lahudky/>

Vietnamské zvyky a tradice. *Vietnamisa* [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.vietnamisa.cz/vietnamske-zvyky-tradice-ktere-si-mel-osvojit-nasinec/>

Vietnamský nový rok. *Vietpalace* [online]. 2021 [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.vietpalace.cz/blog/vietnamsky-novy-rok-2021-je-rokem-kovoveho-buvola>

Vietnamský tisk v ČR. *Migraceonline* [online]. [cit. 2021-03-16]. Dostupné z: <https://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/vietnamsky-tisk-v-cr>

VODÁČKOVÁ, Daniela. *Porozumění a krize: Podpora interkulturní vnímavosti české společnosti prostřednictvím rozborů krizových situací u Vietnamců a Mongolů žijících v ČR* [online]. Praha: Charita Česká republika, 2018 [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.charita.cz/res/archive/003/002058.pdf?seek=1587396264>

Vy, mladí Vietnamci (,nenakažení‘), nás počestěné banány prostě pochopit nemůžete: Mladí Vietnamci a superdiverzifikace českého novomediálního prostoru [online]. Praha, 2020 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://sreview.soc.cas.cz/pdfs/cst/2020/02/04.pdf> - str. 240, 244

Vývoj počtu Vietnamců na území ČR od roku 2010-2019 [online]. Český statistický úřad, 2020 [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/11292/27320905/c01R04_2019.xlsx/3bc309de-78d4-4ac9-8081-6f6866f86788?version=1.0

Vztah s Vietnamcem. *Asianstyle* [online]. 2014 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <http://www.asianstyle.cz/kultura/11985-vztah-s-vietnamcem>

Vztahy mezi majoritou, vietnamskou menšinou a dalšími národnostními skupinami v MČ Praha-Libuš. In: *Cizinci v České republice* [online]. 2014 [cit. 2021-03-18]. Dostupné z: https://www.cizinci.cz/documents/551336/568661/vztahy_Libus.pdf/9623b30f-4eb7-3785-b439-c51e31cc7600

Znalost českého jazyka. *Cizinci v České republice* [online]. [cit. 2021-03-18]. Dostupné z: <https://www.cizinci.cz/web/cz/znalost-ceskeho-jazyka>

Žiju s Vietnamcem. *Studentpoint.cz* [online]. 2011 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://www.studentpoint.cz/ziju-s-vietnamcem/?fbclid=IwAR0jmRhPoUckfdW99cFhf6Fv5e1G6CuFn6X7ieWFAlDGBDycNMJByvbc3Ro>

Cizojazyčné internetové zdroje:

Cách làm bánh Trung thu thập cẩm nướng, dẻo truyền thống đơn giản tại nhà. *Eva.vn* [online]. [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: <https://eva.vn/bep-eva/cach-lam-banh-trung-thu-thap-cam-nuong-deo-truyen-thong-don-gian-tai-nha-c162a445817.html>

Akademické práce:

Vietnamci v plzeňských mateřských školách. Plzeň, 2013. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni. Vedoucí práce Mgr. et MgA. Roman Černík.

Právní předpisy:

Zákon č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

Seznam zkratek

apod.	a podobně
atd.	a tak dále
cca	cirka
ČR	Česká republika
ČSSR	Československá socialistická republika
ČSÚ	Český statistický úřad
např.	například
OSN	Organizace spojených národů
tj.	to je
tzn.	to znamená
tzv.	takzvaný
VDR	Vietnamská demokratická republika

Seznam obrázků, tabulek a grafů

Obrázky:

Obrázek 1: Báng chung

Obrázek 2: Lví tanec

Obrázek 3: Bánh trung thu

Obrázek 4: Lampióny a jiné hračky na oslavu vietnamského dětského den

Obrázek 5: Oltář s obětinami

Tabulky:

Tabulka 1: Základní informace o respondentech

Tabulka 2: Shrnutí odlišných postojů starší a mladší generace

Grafy:

Graf 1: Vývoj počtu Vietnamců na území ČR od roku 2010–2019

Graf 2: Počet Vietnamců v jednotlivých okresech Plzeňského kraje 2019

Graf 3: Státní občanství ČR nabytá během let 2001–2019

Graf 4: Věková struktura cizinců podle národnosti v ČR z roku 2011

Graf 5: Cizinci podle státního občanství na mateřských, základních a středních školách

Graf 6: Sňatky a rozvody česko-vietnamských párů v letech 2013-2019

Graf 7: Počet cizinců podle národnosti v ČR

Graf 8: Vietnamci v ČR podle účelu pobytu k 31. 12. 2019

Graf 9: Cizinci s platným živnostenským oprávněním k 31.12. 2019

Graf 10: Česko-vietnamské sňatky 1998–2019

Seznam příloh

Příloha 1: Grafy cizinců na území ČR podle různých kategorií

Příloha 2: Kulturní, náboženské a jiné zvyky Vietnamců

Příloha 3: Graf česko-vietnamské sňatky

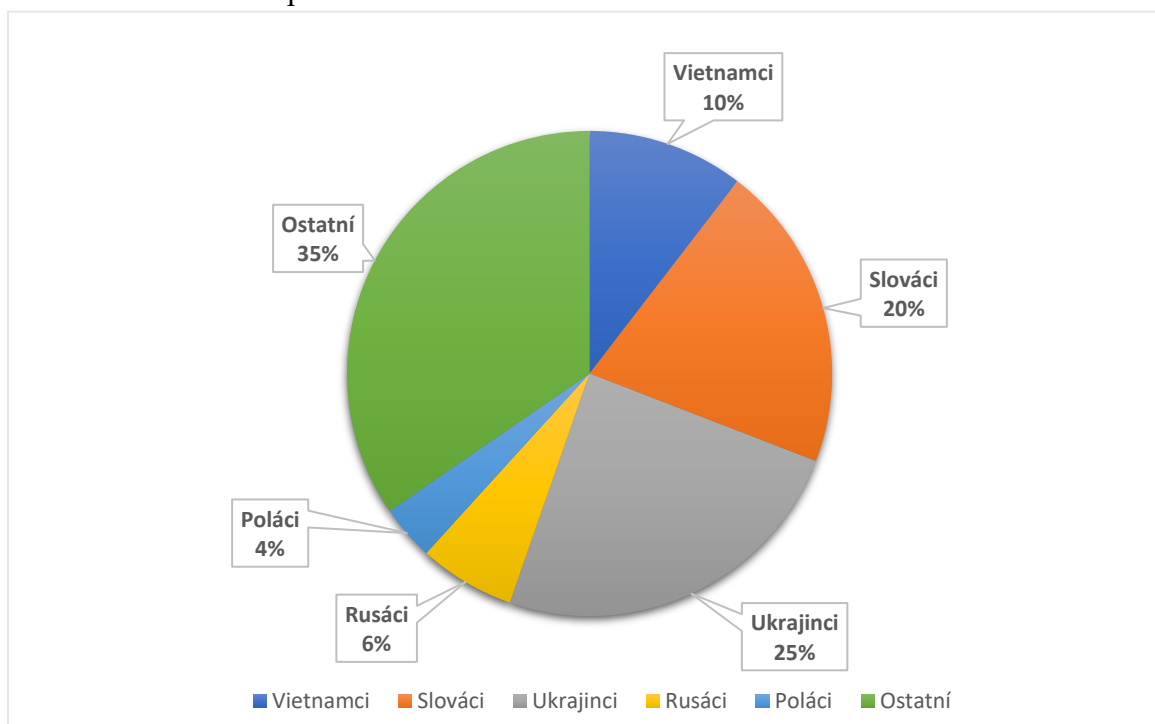
Příloha 4: Tabulky k praktické části

Příloha 5: Rozhovory se starší generací

Příloha 6: Rozhovory s mladší generací

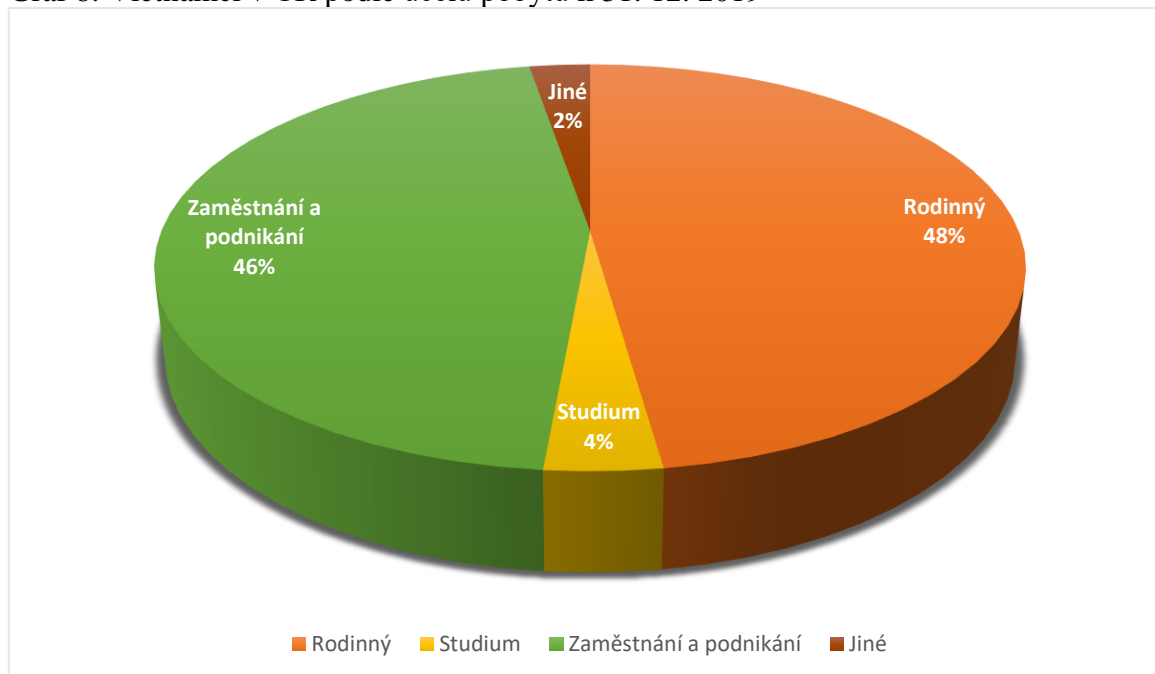
Příloha 1

Graf 7: Počet cizinců podle národnosti v ČR



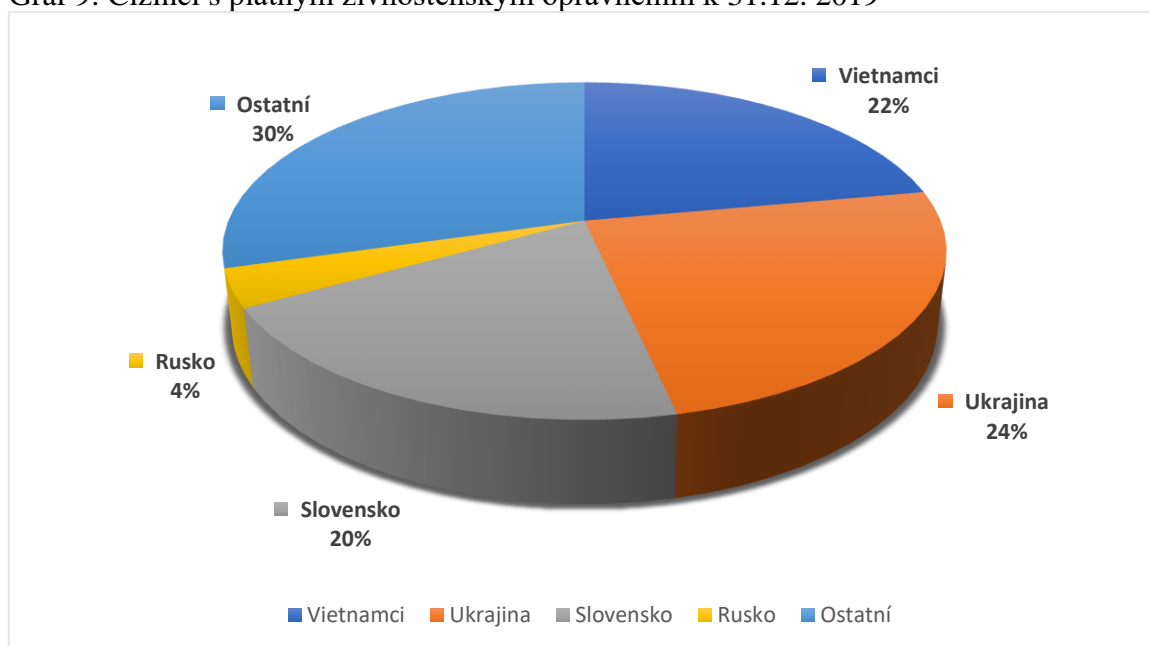
Zdroj: vlastní zpracování dat Českého statistického úřadu, dostupné z:
<https://www.czso.cz/documents/10180/125507871/29002720.pdf/72ffef73-2105-4fde-9220-6549e8348aa3?version=1.3>

Graf 8: Vietnamci v ČR podle účelu pobytu k 31. 12. 2019



Zdroj: vlastní zpracování dat Českého statistického úřadu, dostupné z:
<https://www.czso.cz/documents/10180/125507871/29002720.pdf/72ffef73-2105-4fde-9220-6549e8348aa3?version=1.3>

Graf 9: Cizinci s platným živnostenským oprávněním k 31.12. 2019



Zdroj: vlastní zpracování dat Českého statistického úřadu, dostupné z:
<https://www.czso.cz/documents/10180/125507871/29002720.pdf/72ffef73-2105-4fde-9220-6549e8348aa3?version=1.3>

Příloha 2

Obrázek 4: Lampióny a jiné hračky na oslavu vietnamského dětského dne



Zdroj: www.mahalo.cz, dostupné z: <https://www.mahalo.cz/vietnam/informace-o-vietnamu/svatky-a-dny-volna-ve-vietnamu.html>

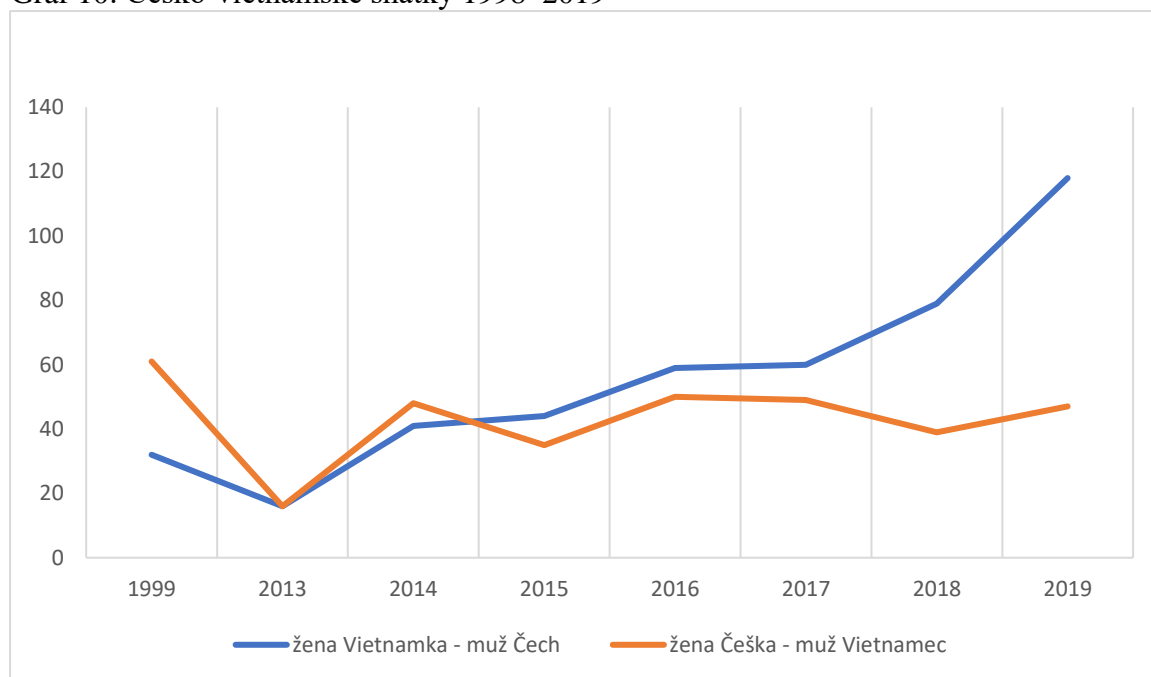
Obrázek 5: Oltář s obětinami



Zdroj: www.sea-l.cz, dostupné z: <http://sea-l.cz/cs/clanky/posts/vietnamske-novorocni-lahudky/>

Příloha 3

Graf 10: Česko-vietnamské sňatky 1998–2019



Zdroj: vlastní zpracování dat z Českého statistického úřadu, dostupné z:
<https://www.czso.cz/documents/10180/125507871/29002720.pdf/72ffef73-2105-4fde-9220-6549e8348aa3?version=1.3>

Příloha 4

Tabulka 1: Základní informace o respondentech

	Jméno a příjmení	Věk	Zaměstnání	Místo pobytu	Spolek
Starší generace (A-D)	Nguyen Thi Thu Cuc	49	Podnikatelka	Tachov	/
	Pham Xuan Long	53	Podnikatel	Klatovy	/
	Nguyen Sinh (Pavel)	58	Podnikatel	Plzeň – město	Místopředseda svazu Vietnamců v ČR a zároveň předseda svazu Vietnamců v Plzeňském kraji
	Tran Van Quý (Milan)	53	Podnikatel	Plzeň – město	/
Mladší generace (E-I)	Bui Thi Lan (Lenka)	32	Na mateřské	Plzeň – město	/
	Ngoc Hanh Hanová (Hanka)	25	Studentka VŠE	Domažlice	/
	Vu Ngoc Anh	28	Servírka	Rokycany	/
	Pham Quoc Bao (Kevin)	16	Student gymnázia	Klatovy	/
	Hoàng Uyên Trang	12	Žákyně základní školy	Plzeň – město	/

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 2: Shrnutí odlišných postojů starší a mladší generace

	Starší generace	Mladší generace
Český jazyk a vietnamština	Dokonalá vietnamština, neovládají moc český jazyk.	Ztráta dokonalé znalosti vietnamského jazyka.
Komunikace	Denně převážně komunikují ve vietnamštině.	S přáteli hovoří často česky nebo jazyky míchají. Pouze s rodiči hovoří vietnamsky.
Česká média	Informace o dění v ČR získávají spíše z vietnamských médií. Hlavně z webových stránek jako www.secviet.cz a www.vietinfo.cz	Informace získávají z českých médií. Koukají na české programy a čtou české noviny.
Kontakt s českou společností	Své dny tráví ve společnosti vietnamské. S českou se setkávají z velké části jen kvůli práci.	Tráví denně hodně času s českou společností. Do kontaktu s ní přichází hlavně ve školkách, školách a při práci.
Přizpůsobení české kultuře	Přistěhovali se do České republiky bez znalosti českého jazyka, tradic, zákonů apod.	Narodili se v České republice a navštěvovali české babičky. Od dětství se tedy naučili český jazyk. Byli vychováváni k dodržování českých i vietnamských hodnot.

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha 5

Starší generace

1. Narodil/a jsi se v ČR, nebo jsi se sem přistěhoval/a?

Quy: „Přiletěl jsem v roce 1988.“

Sinh: „Narodil jsem se ve Vietnamu a přestěhoval jsem se do ČR v roce 1985. K dnešnímu dni je to necelých 36 let.“

Long: „Do ČR přiletět v roce 1988 a jsem tu zůstat.“

Cuc: „Do ČR jsem přiletěla v rok 1998 a potom jsem tu zůstala.“

2. Jaký je hlavní důvod tvého příchodu do ČR?

Quy: „Přijel jsem za zaměstnání.“

Sinh: „Můj hlavní důvod přistěhování do ČR byl spolupráce Československé socialistické republiky a Vietnamské socialistické republiky, v rámci studií na středním odborném učilišti.“

Long: „Ve Vietnamu těžké doba, nemá peníze, přiletět kvůli práce.“

Cuc: „Moje sestra tady, chtěla abych já za ní.“

3. Bylo pro tebe těžké přizpůsobit se české kultuře? Pokud ano, v čem?

Quy: „Bylo těžké naučit se česky. Třeba v obchodě. „Neuměl jsem říct, že chci vajíčko. Tak jsem ukázat slepice a kdákat a ukazovat jako padat vajíčko ze zadek. Prodavačka koukat divně, ale potom začala smát a dát mi vajíčka. Nebo když jsem chtěl koupit vánoční světlo tak já hodně mrkat a spojovat a pryč palec a ten prst ukázat.“

Sinh: „Každý stát má své vlastní zvyky a kulturní obraz, na který se člověk z jiné země musí přizpůsobit. Pro mě byl největší kulturní rozdíl, na který jsem si musel zvyknout stolování. Z hůlek přejít na příbory a česká jídla.“

Long: „Nejtěžší naučit česky.“

Cuc: „Těžké pro mě učit česky a potom zákon.“

4. Setkal/a jsi se někdy s rasismem, xenofobií nebo diskriminací?

Quy: „Dřív když jsem byl na pouť, tak volá opice. Nezajímá takové.“

Sinh: „S diskriminací ze strany českých občanů jsem se neseťkal, s rasismem a xenofobií ano.“

Long: „Na začátku ano, potom málo. Dřív mluvit rákosník, opičák, t'aman a tak.“

Cuc: „Někdy ano, ale hloupé oni povídat. Já pryč. Nezajímá.“

5. Jakým jazykem více komunikuješ?

Quy: „Vietnamsky i česky většinou ale jen na úřad nebo doma.“

Sinh: „Záleží, v jaké komunitě se právě nacházím, ale většinou je to vietnamština.“

Long: „Vietnamsky.“

Cuc: „*Vietnamsky.*“

6. Kdo nebo co ti nejvíce pomohlo při učení českého jazyka?

Quy: „*Když přiletit tři měsíce začíná česky učit, pak potom chodit do práce. A potom učím sám podle kniha.*“

Sinh: „*Škola v ČR, následné samostudium a dlouhý pobyt v české komunitě, kde jsem se snažil mluvit víc a víc.*“

Long: „*Když letí tady kurz tři měsíce česky a potom sám.*“

Cuc: „*Učila jsem se z kniha.*“

7. Máš spíše české nebo vietnamské přátele?

Quy: „*Vietnamské, mám málo Čech.*“

Sinh: „*Mám spíše Vietnamské přátele, ale není pro mě složité udržet přátelský vztah s Čechem.*“

Long: „*Vietnamské.*“

Cuc: „*Vietnamské.*“

8. Pokud máš i české přátele, bylo těžké si je najít, spřátelit se?

Quy: „*Nebylo. Hodně seznámil na SAPA a při práce.*“

Sinh: „*Mám České přátele, se kterými jsem se seznámil během podnikání a práce pro Vietnamskou komunitu a jsou mi dlouholetí přátelé.*“

Long: „*Předtím mám ženatý s Češka, tak mám hodně český kamarád i práce, ale potom rozvod a už nebavit.*“

Cuc: „*Nemám české kamarád ani nehledám.*“

9. Cítíš se příjemněji ve společnosti Čechů nebo Vietnamců?

Quy: „*Radši Vietnamci.*“

Sinh: „*Spíše ve Vietnamské společnosti z důvodu společných společenských hodnot.*“

Long: „*Vietnamců.*“

Cuc: „*Určitě Vietnam.*“

10. Dodržuješ české tradice? Pokud ano, jaké.

Quy: „*Jenom Vánoce a Nový rok.*“

Sinh: „*Ano, většinou Vánoce, Velikonoce a Nový rok.*“

Long: „*Slavíme Vánoce, Velikonoce, Nový rok.*“

Cuc: „*Slavím hlavně Vánoce, Velikonoce a silvestr.*“

11. Dodržuješ vietnamské tradice? (Svátky, symboly, náboženské tradice apod.) Pokud ano, jaké.

Quy: „*Lunární rok, den dětí, oltář.*“

Sinh: „*Ano, jako Vietnavec vždy dodržuji Vietnamské tradice jako např. Lunární rok a jiné svátky, buddhismus a stavba a opečovávání oltáře v domě pro předky.*“

Long: „*Slavím Tét a chodím do kostela. Já křesťan. Místo Buddha mám doma malá socha Panna Marie.*“

Cuc: „*Slavím Lunární Nový rok, den dětí a chodím mše do kostel. Doma mám socha Panny Marie.*“

12. Sleduješ českou televizi, čteš české knihy/noviny? Pokud ano, sleduješ více VTV4 nebo české programy?

Quy: „*Koukám na vietnamské stránka vietinfo.eu nebo cz nebo secviet.cz.*“

Sinh: „*Ano sleduji televizi i čtu noviny, spíše české programy specializující se na zprávy a sport. Koukám na ČT24, Prima, Nova a tak. Knížky nečtu.*“

Long: „*Nekoukat česká televize a česká kniha ne. Koukat na vietnam program VTV4 a internet.*“

Cuc: „*Koukám na VTV4. Tam všechno informace.*“

13. Žiješ ve smíšeném manželství nebo máte českého partnera?

Quy: „*Žiju s česká manželka. Manželka stejné Vietnam. Málo Čech.*“

Sinh: „*Dříve jsem žil s Českou manželkou, se kterou jsem se rozvedl v roce 2008 a nyní mám Vietnamskou manželku.*“

Long: „*Mám ženatý s Češka, ale už rozvod.*“

Cuc: „*Mám vietnam manžel.*“

14. Zajímáš se o dění v ČR? (volby, přijetí zákonů, kriminalita)

Quy: „*Ano, mám zájem. Hlavně zákon a co nový.*“

Sinh: „*Ano zajímám. Hlavně novinky v zákonech.*“

Long: „*Musím koukat co tady děje. Zákaz kvůli korona.*“

Cuc: „*Zajímám vládní novinka a nové zákon změna.*“

15. Podílíš se nějakým způsobem na politice v ČR – volby, člen pol. strany?

Quy: „*Nemám občanství, ale kdybych měl, tak bych šel volit.*“

Sinh: „*Podílím se pouze volbami. Jako místopředseda Svazu Vietnamců v ČR jsme pomohli při covidu Plzeňskému kraji a městu Plzeň. Vedlo nás k tomu to, že i Vietnamská komunita je součástí České společnosti a vždy si musíme pomáhat a podílet se.*“

Long: „*Ne, není občan ČR. Nemůžu. Někdy má já volit.*“

Cuc: „*Nemá české občan, tak nemůžu. Kdy má, volit.*“

16. Cítíš rozdíl mezi českou a vietnamskou kulturou? Překvapilo tě nějaké chování Čecha?

Quy: „*Všechno jiný. Hodně chování jiné. Děti musí pomáhat rodiče a hodně musí poslouchat.*“

Sinh: „Rozdílů v kulturách je mnoho. Chování mě překvapilo, když jsem se do ČR přistěhoval a Češi, kteří nebyli zvyklí na lidi jiné barvy pleti se chovali nevhodně.“

Long: „Ano moc rozdíl. Ve Vietnam nemusí přijít na čas, nevádí o hodina dlouho.“

Cuc: „Vietnam musí hodně úcty k starý a poslouchat, ale v Česku se děti k rodina chovat jako ke kamarád.“

17. Jak vnímáš ČR? Jen jako dočasné místo k životu? Chcete se vrátit zpět do Vietnamu?

Quy: „Lepší tady život. Má tady rodina. Tady druhé domov. Vietnam jenom dovolená.“

Sinh: „ČR vnímám jako druhý domov. Ale chci se potom vrátit do Vietnamu.“

Long: „Pokud práce tady tak zůstat. Potom do Vietnamu.“

Cuc: „Zatím tady. Až budu stará chci domů.“

18. Máš české i vietnamské jméno?

Quy: „Mám česky Milan a vietnam Quy.“

Sinh: „Mám pouze Vietnamské jméno, ale čeští kamarádi mi říkají Pavel.“

Long: „Volá na mě Long, české nemám.“

Cuc: „Vietnamské jméno mám Cuc, české nemám.“

19. Pokud bys měl/a nebo máš dítě, preferoval/a bys pro něj spíše vietnamského či českého partnera?

Quy: „To je jedno, ale lepší Čech.“

Sinh: „Já už děti mám s bývalou českou i nynější Vietnamskou manželkou. Nepreferuji ani jednu stranu.“

Long: „Vietnam, protože lepší. Stejně myslí.“

Cuc: „Vždy chci pro svého syna Vietnamka. Rozumíme spolu víc.“

Příloha 6

Mladší generace

1. Narodil/a jsi se v ČR, nebo jsi se sem přistěhoval/a?

Bao: „V ČR jsem se narodil.“

Trang: „Narodila jsem se v ČR.“

Anh: „Jsem přistěhovala do ČR skoro 15 let. Jsem přijela za rodinou.“

Lan: „Narodila jsem se ve Vietnamu. Jsem přijela 2005 za rodina.“

Hanh: „Narodila jsem se v ČR.“

2. Bylo pro tebe těžké přizpůsobit se české kultuře? Pokud ano, v čem?

Bao: „Nebylo, protože tu od mládí vyrůstám.“

Trang: „Ne, protože jsem se tu narodila.“

Anh: „Nebylo. Chodila jsem tady do školy od šest třídy, tak jsem naučila česky a našla kamarády. A šla jsem až devátá třída.“

Lan: „Ano. Těžké pro mě český jazyk. Já do škola sedm třída a jenom rok, potom konec.“

Hanh: „Nebylo, protože jsem se tady narodila.“

3. Setkal/a jsi se s rasismem, xenofobií či diskriminací? Pokud ano, uveďte příklad.

Bao: „Setkával jsem se s ní, když jsem byl mladší, ale nyní už skoro vůbec, např. na prvním stupni základní školy jsem denně slýchal rasistické narážky apod.“

Trang: „Ne, nesečkala.“

Anh: „Ve škole někdy. Ted' už ne.“

Lan: „No jo, ale málo. Trochu ve škola.“

Hanh: „Bydlím v Domažlicích, a když tam byla pouť, tak nám někdo nechal na dveřích lísteček s nápisem ať se vrátíme tam odkud jsme přišli. To lepili na každé vietnamské dveře. Nebo i ve škole, když volali čing čang čong nebo tak. Ale ted' se to stává minimálně.“

4. Jakým jazykem nejvíce komunikuješ?

Bao: „Českým s kámošema a vietnamsky s rodiči. Rodiče totiž neumí moc česky. Tak musím. Ale mám někdy problém rozumět jim co po mě přesně chtějí. Umím vietnamsky jen základy, abych se s nima domluvil.“

Trang: „Vietnamským jazykem.“

Anh: „Hodně vietnamštinu.“

Lan: „Vietnamsky.“

Hanh: „Spíš mixovaně. S taťkou často mluvím česky a do toho míchám vietnamštinu. S přáteli do toho přihazuju i angličtinu. Ale pociťuju, že někdy mám problém se třeba s mamkou domluvit.“

5. Kdo nebo co ti nejvíce pomohlo při učení českého jazyka?

Bao: „*Moje česká babička Magda. Pomáhala mi i se školou.*“

Trang: „*Chodila jsem k české tetě. Ta mi dost pomohla.*“

Anh: „*Chodila jsem tady do školy, takže tam jsem naučila.*“

Lan: „*Kamarádka a spolu práce a venku. Jako česká lidi. Spolu.*“

Hanh: „*Od tří let jsem byla u hlídací babičky, co mě hodně naučila tu češtinu a pomáhala mi i s úkoly do školy. Rodiče šli prodávat a nechávali mě tam tak 7 hodin denně.*“

6. Máš spíše české nebo vietnamské přátele? Proč?

Bao: „*Spíše vietnamské.*“

Trang: „*Vietnamské. Radši jsem s vietnamskými kamarády, protože si více rozumíme. Byly jsme vychovávány stejným způsobem, a tak si můžeme povídat o společných problémech. Taky když nevím, jak něco říct česky můžu to říct vietnamsky. Ale skoro pořád mluvíme stejně vietnamsky.*“

Anh: „*Víc mám vietnamské. Celý den pracuju a potkám český lidi jen jako servírka, když objednájí jídlo v naše restaurace.*“

Lan: „*Ted'ko půl a půl. Ale víc bavím vietnam. Hodně pracuju s ním tak bavím hodně.*“

Hanh: „*Ty jo, já to mám fakt asi napůl. Ale ven chodím spíš s vietnamskými.*“

7. Pokud máš i české přátele, bylo těžké si je najít, spřátelit se?

Bao: „*Nebylo to těžké, protože jsem se tady narodil tak jsem si našel kamarády už ve školce nebo ve škole.*“

Trang: „*Moc ne.*“

Anh: „*Mám i české přátele.*“

Lan: „*Moc ne. Kdo venku potkat a mluvit, hodně starý člověk nebo kdo zná a představit mě.*“

Hanh: „*Ne Vietnam, ve škole jsem se seznámila rychle.*“

8. Cítíte se příjemněji ve společnosti Čechů nebo Vietnamců?

Bao: „*V obou případech se cítím dobře, ale více s Vietnamci.*“

Trang: „*Vietnamců.*“

Anh: „*Obojí, nevadí.*“

Lan: „*Mě jako obojí stejný.*“

Hanh: „*Cítím se dobře jak v přítomnosti Čechů, tak Vietnamců.*“

9. Dodržuješ české a vietnamské tradice? Pokud ano, jaké.

Bao: „*Slavíme Vánoce, také na ně máme kapra, slavíme Velikonoce a silvestr. Z vietnamských slavíme Nový rok.*“

Trang: „*Slavíme Vánoce a Nový rok. Dáváme si dárky, ale nečekáme do večera jako Češi. Otevíráme si je někdy během dne. Mám ale radši vietnamské svátky jako Nový rok a dětský den.*“

Anh: „*Velikonoce, Štědrý den. Vietnamské slavím hlavně Tét a Trung Thu.*“

Lan: „*Ano, Vánoce my taky oslava a Nový rok. Ale mám rád víc vietnamské, máme víc lidí a víc zábava. My slavít Tét, Trung thu a Nový rok vietnam.*“

Hanh: „*Svátky slavím české i vietnamské. Z vietnamských dodržujeme Tét a Trung thu, to je den dětí. A to je všechno. Taky uctíváme předky, takže máme doma oltář a dáváme tam ovoce, svíčky a tak. Ale přikláním se spíš k českým tradicím. Z českých slavím Nový rok a Vánoce.*“

10. Sleduješ českou televizi, čteš české knihy/noviny?

Bao: „*Českou televizi sleduji málokdy, celkově se na televizi nedívám, čtu maximálně tak zprávy, abych se orientoval v dnešní době. Jinak české knihy občas čtu.*“

Trang: „*Koukám na české programy. Knihy číst musím, protože chodím do školy.*“

Anh: „*Ne, protože jsem pořád práce a nemám čas.*“

Lan: „*Málo, spíš jen trochu televize jinak ne.*“

Hanh: „*Ano, ale spíš koukám na internet a občas na televizi. Vietnamské knížky už nečtu, protože tomu nerozumím.*“

11. Chtěl/a bys spíš českou nebo vietnamskou partnerku/partnera?

Bao: „*Chtěl bych asi vietnamskou spíš. Rodiče mi řekli chod' s Češkami tak moc až tě to omrzí, ale poté si musíš vzít Vietnamku.*“

Trang: „*Chtěla bych Vietnamce.*“

Anh: „*Mám Vietnamce.*“

Lan: „*Ne, mám Vietnam manžel.*“

Hanh: „*Rodiče pro mě chtěli Vietnamce, protože prý mají Češi větší rozvodovost. Ale já si našla česko-vietnamského Itala. Ze začátku jsme měli problémy, ale teď už ho přijali. Hodně po něm vyžadovali vietnamštinu. Už jsme spolu byli i ve Vietnamu a rodina ho přijala, takže od té doby se ty vztahy ještě víc zlepšily.*“

12. Zajímáš se o dění v ČR? (volby, přijetí zákonů, kriminalita)

Bao: „*Ano zajímám, přece jenom tady žiju, člověk musí být trochu v obraze.*“

Trang: „*Nezajímám se o to, protože těmto věcem ještě moc nerozumím, politice vůbec. Občas kouknu na zprávy, ale teď hlavně kvůli koruně a novým zákazům.*“

Anh: „*Ne.*“

Lan: „*Ne.*“

Hanh: „*Občas kouknu na zprávy, ale ne že bych se o to zajímala. To se říct nedá.*“

13. Cítíš rozdíly mezi českou a vietnamskou kulturou? Překvapilo tě nějaké chování Čecha?

Bao: „*Ano pociťuji mnoho rozdílů, přijde mi, že obecně Češi moc nemají úctu ke starším jako Vietnamci. Doma na mě rodiče vždy mluvili vietnamsky a drželi mě zkrátka. Musel jsem poslouchat, a hlavně respektovat starší, nikdy jsem si nemohl dovolit někomu odmlouvat, jak to někdy dělají české děti.*“

Trang: „*Ano, rozdíly jsou. Hodně v chování. My hodně respektujeme rodiče a učitele.*“

Anh: „*Tady všechno úplně jinak.*“

Lan: „*Cítím hodně jiný než ve Vietnamu. Tady já myslím jako děti, maminka a tatínek jako vypadá jako spolu kamarád. Ale u nás je to jiný. U nás hodně jiný i úřad. U nás není všechno na stejné úrovni, ale u vás všechno stejný.*“

Hanh: „*Ano, určitě jsou rozdíly. Vidím to na tom, že třeba my musíme doma hodně pomáhat a poslouchat rodiče, jinak je zle.*“

14. Cítíš se být více Češkou/Čechem nebo Vietnamkou/Vietnamcem? A kde bys chtěl/a jednou žít?

Bao: „*Cítím se spíše jako banán, žlutý z povrchu a bílý zevnitř. Jsem naučený na české zvyky, ale pořád v sobě cítím vietnamské kořeny, ke kterým mám respekt. Jednou bych chtěl žít v Anglii, ale v ČR mi je také dobře.*“

Trang: „*Jako Vietnamka.*“

Anh: „*Cítím se Vietnamcem je lepší, ale budeme zůstat v Česku zatím.*“

Lan: „*Cítit víc Vietnamka.*“

Hanh: „*Cítím se jako Češka, ale pořád ctím vietnamské kořeny. Nevím, jak to přesně popsat. Já si myslím, že záleží hlavně na tom, kde si najdu práci. Podle příležitosti.*“

15. Máš české i vietnamské jméno?

Bao: „*Skoro všichni mě oslovují jménem Kevin a takhle to preferuji.*“

Trang: „*Jen vietnamské.*“

Anh: „*Vietnamské jméno je Anh a české Anna.*“

Lan: „*Český jméno Lenka a vietnamsky Lan.*“

Hanh: „*Vietnamsky mi říkají Hanh a česky Hanko.*“